

[Socialministeren.]

Efter de for tiden gældende satser udgør denne brændselshjælp 95 kr. for forsørgere og 61 kr. for andre forsikrede. Disse satser reguleres ligesom de andre understøttelses-satser i arbejdsløshedsloven hvert år pr. 1. april på grundlag af udgiftsniveaueu i januar måned. Satserne er derfor senest reguleret til de nævnte beløb pr. 1. april 1955 på grundlag af udgiftsniveaueu i januar 1955.

Siden januar 1955 er brændselspriserne steget med ca. 3 kr.—3 kr. 50 øre pr. hl, og da denne betydelige prisstigning efter lovens reguleringssystem ikke har kunnet påvirke understøttelsessatserne i indeværende fyringssæson, stilles der forslag om, at en anerkendt arbejdsløshedskasse kan bestemme, at der af kassen ydes en ekstraordinær brændselshjælp på 95 kr. for forsørgere og 61 kr. for andre forsikrede til sådanne medlemmer, der i tidsrummet fra 1. oktober 1955 til 31. marts 1956 har været afkontrolleret som ledige for mindst 80 dage. Hjælpen skal ydes som tillæg til understøttelsen, og de 80 afkontrollerede dage skal derfor udfindes efter samme regler som de 40 dage, der berettiger til den ordinære brændselshjælp efter arbejdsløshedslovens § 15, stk. 9.

Kassernes samlede udgift til hjælpen anlås skønsmæssigt til ca 10 mill. kr. Da en del kassers økonomi ikke vil tillade dem at afholde udgifterne til den ekstraordinære hjælp, foreslås det, at der af statskassen stilles indtil 8 mill. kr. til rådighed for socialministeren til fordeling mellem vanskeligt stillede arbejdsløshedskasser til hel eller delvis dækning af deres udgifter til den ekstraordinære brændselshjælp.

Jeg skal anbefale forslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Fortsættelse af første behandling af:

Forslag til lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme og

forslag til lov om jordrente til staten [af Oluf Pedersen m. fl.].

(Lovforslagene findes i tillæg A. sp. 1015 og 1217, fremsættelserne i tidenden sp. 2275 og 2307 og foregående forhandling i tidenden sp. 2621).

Forhandlingen genoptoges.

Finansministeren (*Kampmann*): Jeg vil gerne først takke for den drøftelse, der i går fandt sted af det foreliggende lovforslag om en ændring af ejendomsskatterne. Jeg forstod på næsten alle ordførerne, at man erkendte, at der var noget at rette på dette område, og jeg forstod i og for sig også, at langt de fleste af partierne her i salen ville gå til en forhandling om det forslag, der nu var lagt frem. Måske burde jeg også rette en tak til det ærede medlem hr. Oluf Pedersen, for man kan vist sige, at når mit lovforslag i går blev behandlet — synes jeg selv — forholdsvis venligt af partierne til højre i salen, skyldtes det sikkert i nogen grad, at man så stærkt kritiserede det af det ærede medlem hr. Oluf Pedersen fremsatte lovforslag og derfor var knap så hård imod det lovforslag, jeg havde fremsat.

Ser vi på lovforslagets enkelte afsnit, var der praktisk talt enighed fra alle sider om, at der var god grund til at gennemføre de ændringer og nye bestemmelser om vurderingerne, som indeholdes i afsnit I. Jeg forstod, at man fra alle sider tiltrådte den tankegang; at vi nu skal vurdere hvert 4. år i stedet for hvert 5. år. Det ærede medlem hr. Alfred Bøgh mente, at nogle af bestemmelserne kunne drøftes. Det kan de naturligvis; men jeg hørte egentlig ikke fra nogen side alvorlig kritik af dette afsnit i lovforslaget.

På samme måde kan man måske sige om afsnit III i lovforslaget, at der fra mange sider var enighed om, at tiden vel var inde til en afvikling af beskatningen af bygningerne. Det var vist det ærede medlem hr. Skytte, der mente, at denne af-

[Finansministeren.]

vikling skulle ske lidt hurtigere, end jeg havde foreslået, og det er naturligvis også noget, vi kan drøfte. Det ærede medlem hr. Alfred Bøgh mente, at afviklingen måtte finde sted på en sådan måde, at der ikke yderligere blev væltet byrder fra byerne ud i landkommunerne. Også det kan vi jo diskutere. Iøvrigt er det ikke muligt at tage stilling til denne afvikling, uden at man samtidig drøfter, hvorledes man skal indrette den amtskommunale og den sogne- og bykommunale ejendomsbeskatning.

Derimod må jeg indrømme, at der vedrørende afsnit II i lovforslaget, der dels omhandler grundskyld, dels grundstigningsskyld, var divergerende meninger, men jeg har nu lov at sige, at man fra praktisk talt alle sider var enig om det fornuftige i at sammenlægge grundskylden til staten og til udligningsfonden i en fælles promille. Jeg tror også, jeg kan sige, at der var stort flertal for, at denne promille skulle have størrelsen 6, der svarer til summen af de to promiller, som anvendes henholdsvis til staten og til udligningsfonden. Dog hørte jeg godt, at det ærede medlem hr. Alfred Bøgh kom med en bemærkning om, at man kunne jo diskutere, om de 4,4 promille, som i dag betales til udligningsfonden, uden videre skulle lægges over til staten. Jeg vil med det samme sige, at jeg ikke synes, det kan diskuteres. Hvis staten skal overtage de udgifter, som udligningsfonden har i dag — og det er formentlig meningen — må det også være rimeligt, at de indtægter, udligningsfonden har, går til statskassen.

Derimod var der større divergenser, da det drejede sig om grundstigningsskylden, men jeg mener dog, at man fra alle sider erkendte, at der var grund til at lave om på de nugældende regler, selvom det i højere grad var selve udformningen af denne lovgivning, der var genstand for diskussion, end det principielle, at man mener at skulle have en sådan lovgivning.

Jeg synes, at det er et stort fremskridt, at det under forhandlingen i går fra alle sider her i salen blev anerkendt, at det er rimeligt at have en beskatning af grundstigningerne. Det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup) gav dog udtryk for det konservative standpunkt, hvorefter en sådan beskatning skal finde sted, ikke som en

regelmæssig årlig grundværdistigningsskyld, men snarere som en afgift, der bliver betalt, når jorden bliver handlet. Det interesserer mig naturligvis at høre dette synspunkt, for det er i og for sig det samme synspunkt, der ligger bag mit forslag om kapitalvindingsafgift, som er fremsat i forbindelse med forslaget om indkomstbeskatning til staten. Det er jo altid interessant at høre, at de tanker, man har givet udtryk for, vinder tilslutning, omend det her er på et noget andet punkt og på et snævrere område, end jeg har tænkt mig med hensyn til kapitalvindingsafgiften. Men mon jeg ikke har lov til at slå fast, at det, det drejer sig om ved udformningen af grundværdistigningsskylden, er, efter hvilke regler den skal udskrives, hvis der er almindelig tilslutning til, at vi skal have en grundværdistigningsskyld fremover?

Det nye i det lovforslag, jeg har fremsat, er, at fejlvurderingstillægget og konjunkturtillægget falder væk, samt at man i stedet for som hidtil at opkræve 3 pct. opkræver 4 pct. Jeg synes imidlertid, at flere af de ærede ordførere gik lidt let hen over, at de nye vurderingsregler måske også kan få en betydning for grundværdistigningsskylden. Meningen med vurderingsreglerne skulle dog være, at det i højere grad end hidtil bliver muligt at nå frem til de rette vurderinger. Når jeg gør den bemærkning, er det også for at henlede det ærede medlem hr. Alfred Jensens opmærksomhed på dette forhold, idet det ærede medlem uden at sige det øjensynlig var tilfreds med, at man har foreslået fejlvurderingstillægget og konjunkturtillægget ophævet, men mente, dels at man kunne tage mere end 4 pct., og dels at man skulle prøve i højere grad at sikre, at vurderingerne blev rigtigere, kom til at ligge nærmere handelsværdien. Med hensyn til dette kan jeg ikke se andet, end at de ændrede regler, der er foreslået i lovens afsnit I, skulle muliggøre en rigtigere vurdering, og jeg synes også, at disse bestemmelser i lovens afsnit I må ses i forbindelse med forslaget om at ophæve fejlvurderingstillægget. Jeg forstod på det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup), at han synes, at den retssag, der for tiden er løbende, og som jo, som det ærede medlem sagde, på sin vis er en retssag mellem to statsinstanser, kunne tages som

[Finansministeren.]

udtryk for, at det var urimeligt at ophæve fejl-vurderingstillægget. Jeg kan slet ikke give det ærede medlem ret i denne betragtning. Det, der er uoverensstemmelse om mellem ligningsdirektoratet og landsskatte-retten, er jo en fortolkning af reglerne i loven, altså et rent juridisk spørgsmål; der er ikke spørgsmål om, hvorvidt man har vurderet mere eller mindre rigtigt. Dertil kommer jo, at hvis lovforslaget gennemføres i den form, hvori det er fremsat, bliver der i hvert fald ikke på dette område mulighed for en sådan juridisk tvivl om, hvorvidt man skal vurdere på den ene eller den anden måde. Derfor må jeg holde fast på min opfattelse, at der ikke har været nogen grund til at beholde et fejl-vurderingstillæg indenfor denne lovgivning.

Jeg forstod, at det ærede medlem hr. Skytte måske ville gå med til, at man ophævede fejl-vurderingstillægget, men ikke var ganske sikker derpå. Jeg ser således på det, at vurderingerne meget sjældent, når man betragter niveauet som en helhed, er for høje; det er vel beskedent sagt at sige, at de i almindelighed er for lave. Efterhånden som vi skrider frem gennem vurderingsperioden, bliver de meget for lave, og når man får bedre vurderingsregler, kan jeg ikke se nogen som helst grund til, at man skal bevare dette fejl-vurderingstillæg. Derimod kan der jo være grund til, som jeg allerede gjorde opmærksom på i min fremsættelsestale, at diskutere, hvorvidt man skal have et konjunkturtillæg, og for dem, der mener, at man skal have konjunkturtillæg, hvorledes dette skal beregnes. Jeg synes nok, at flere af de ærede ordførere, som iøvrigt gik ind for, at man skulle have konjunkturtillæg, kom lidt let om ved selve problemet: hvorledes man skal beregne det; det er nemlig en af vanskelighederne ved et sådant konjunkturtillæg.

Jeg forstår godt de betragtninger, der gøres gældende, og hvorefter man siger, at det er de samfundsskabte værdier, som skal beskattes, mens de værdistigninger, som skyldes ændringer i priserne, altså i kronens værdi, skal holdes udenfor, og jeg tror også, at mange kan være enige med mig i, at den måde, hvorpå man beregner konjunkturtillæggene i dag, i

og for sig ikke tilgodeser den distinktion imellem, hvad der er samfundsskabte værdier, og hvad der skyldes prisstigninger.

Jeg forstår, at det var faldet flere af de ærede ordførere for brystet, ligesom jeg har set det kritiseret i pressen, at jeg har gjort opmærksom på, at det i og for sig ikke var nogen naturlov, at folk, der har anbragt deres kapital i jord, skal have sikret denne kapitalers realværdi, idet der for mange andre kapitalanbringelser ikke findes en sådan sikring. Jeg forstår godt den betragtning, som iøvrigt ofte er fremhævet, at det var rart at få sikret denne realværdi; det var naturligvis rart, om man kunne sikre noget sådant på alle områder, men jeg kan ikke se andet, end at der kan være grund til at gribe ind i det tilfælde, der netop her er tale om, hvor folk, der har anbragt deres værdier i obligationer og sparekasseindskud og udlån i fast ejendom, jo netop får nedsat disses realværdi ved, at grundejerne meget ofte forøger deres kapitalers realværdi på grund af den meget høje normale belåning af de faste ejendomme. Det var et forhold, som det ærede medlem hr. Holger Eriksen var inde på, og som jeg synes er en ganske stærk motivering for, at man skal være meget betænkelig ved at have et konjunkturtillæg, og at man, hvis man skal have et konjunkturtillæg, nøje må drøfte, hvorledes det skal udformes.

Det ærede medlem hr. Skytte var iøvrigt i princippet enig i, at man skulle have en lovgivning af denne karakter. Jeg ser, at det ærede medlems udtalelser i pressen i dag nærmest bliver udlagt derhen, at man fra radikal side vil lægge en bremse på jordbeskatningen. Det er jo meget interessant, hvis det ærede medlems udtalelser skal forstås på den måde; det må da i alt fald siges at være en anden stillingtagen fra radikal side, end man normalt forventer, når vi herinde drøfter beskatningen af grundværdier; men jeg forstod heller ikke det ærede medlem hr. Skyttes tale på denne måde. Jeg forstod, at det ærede medlem hr. Skytte ville være med til at gennemføre en lovgivning af denne karakter; det ærede medlem var jo også med i den snart berømte flertalsindstilling i grundskyldskommissionens betænkning, hvor der ganske vist var særudtalelser fra forskellige

[Finansministeren.]

side; men jeg mener, at det forslag, som her er fremsat, netop på mange punkter imødekommer de synspunkter, som det ærede medlem gav udtryk for i sin særindstilling. Det er også grunden til, at jeg håber, at man fra radikal side både vil være med til at ophæve fejl vurderingstillægget og ikke vil stå altfor stejlt på, at man skal have et meget stort konjunkturtillæg.

Vedrørende selve den principielle diskussion om, hvorvidt man skal have en sådan beskatning, skal jeg ikke sige meget; jeg vil dog sige, at jeg synes, at det ærede medlem hr. Thestrup, som jo ikke var ordfører vedrørende mit lovforslag, men vedrørende det af det ærede medlem hr. Oluf Pedersen fremsatte forslag, måske skulle have lyttet lidt mere til det ærede medlem hr. Holger Eriksens indlæg, for hvis det ærede medlem havde gjort dette, havde det måske ikke været muligt i så stærke vendinger, som det faktisk var tilfældet, at sige, at en beskatning af denne karakter ikke hører hjemme i moderne tid. Eet er teorien om, at man kan nøjes med beskatning af jorden, og at man kan nøjes med så få statsudgifter, at de kan dækkes af denne beskatning. Der kan jeg være enig med det ærede medlem i, at det kan vi ikke, men derfra og til at gå over i den anden grøft og sige, at der med den udvikling, der har fundet sted, ikke skulle være brug for en sådan beskatning, er der, synes jeg, et meget langt skridt.

Om det af det ærede medlem hr. Oluf Pedersen fremsatte lovforslag skal jeg kun gentage, hvad jeg allerede sagde ved forhandlingens begyndelse i går. Når jeg ikke har fulgt grundskyldskommissionens betænkning, skyldes det naturligvis, at jeg mener, at de veje, vi har anvist ved det forslag, der er fremsat fra regeringens side, for det første rent teknisk er meget lettere at komme frem ad, og dernæst at forslaget måske også i højere grad dækker, hvad jeg håber kan samle et flertal her i tinget.

Aage Fogh: Det er på foranledning af den forhandling, der blev ført i går, at jeg har bedt om ordet. Jeg har med stor forundring bemærket de indlæg, der er kommet fra forskellige side, og ganske særlig det

indlæg, der kom fra venstres repræsentant, det ærede medlem hr. Alfred Bøgh, der gav udtryk for, at de forslag, der her var fremsat, var socialiseringsforslag; de var skridt på vejen mod socialiseringen. Det må formentlig skyldes, at det ærede medlem ikke er opmærksom på, at de skridt, vi hidtil har foretaget på grundskyldsvejen, er foretaget i nært samarbejde med venstre, og at venstre har det fulde medansvar for praktisk taget hele den grundskyldslovgivning, der er gennemført til i dag. Jeg vil også tro, at det ærede medlem vil give mig ret, når jeg siger, at de udmærkede jordrenteprincipper, der ligger i jordlovene af 1919, er gennemført med venstres fulde tilslutning, og hvis det ærede medlem ikke kan påvise, at jordrenteprincippet, som det er gennemført og praktiseret gennem en menneskealder, har særlig uheldige virkninger, kan jeg ærlig talt ikke forstå, at han vil fortsætte agitationen på den måde, det her er sket. Det er da mere vildledende end vejledende. Jeg skal derfor henstille til det ærede medlem hr. Alfred Bøgh, at han beviser, at de principper, der ligger gemt i jordlovene af 1919, er socialiseringsprincipper, at de landmænd, der driver de brug, der er oprettet efter disse regler, er dårligere stillet end de landmænd, der betaler kapitalrente til en kreditforening eller en sparekasse, der har første prioritet.

Personlig vil jeg gerne sige, at jeg er tilhænger af, at man såvidt muligt og så snart som muligt gennemfører en lovgivning, der betinger, at al Danmarks jord kommer ind under jordrenteprincippet af 1919. Det kan vist ikke misforstås. Derfor hilser jeg med tilfredshed de forslag, der her er fremsat. Jeg skal ikke gå i enkeltheder — det har mit partis ordfører (Skytte) gjort, og jeg er i det store og hele enig med partiets ordfører — men der er enkelte spørgsmål, jeg gerne vil sige et par ord om, fordi min stilling kan være lidt anderledes.

Med hensyn til problemet om fradragsreglerne, fejl vurderingstillægget og konjunkturtillægget, er jeg fuldstændig enig i det forslag, den højtærede minister har fremsat. Jeg må bedømme det sådan, at fejl vurderingstillægget bør falde væk, fordi enhver, der har fået sin jord vurderet, må have ret til at klage, og hvis det viser sig, at vurderingen er forkert, må det rettes. Har han

[Aage Fogh.]

betalt for meget i kraft af en fejlvurdering, må han have godtgørelse herfor. Med hensyn til konjunkturtillægget er jeg også tilhænger af, at det falder bort, for hvis man er tilhænger af at gennemføre jordrenteprikkippet af 1919, er der efter mit skøn ingen plads for et konjunkturtillæg.

Jeg kan derfor sige, at den højtærede minister kan regne med min stemme til en gennemførelse af lovforslaget på disse punkter. Men jeg følger til, at jeg har et bestemt ønske — jeg kan godt sige krav — om, at der i den lovgivning, vi nu går ind for, bør tilføjes en bestemmelse om, at de indtægter, staten måtte få som følge af denne lovgivning, skal afløse de mest uheldige direkte eller indirekte skatter, vi i dag er belemret med. Der er eksempler nok. Jeg skal ikke gå i enkeltheder med at opremse dem i dag, men der er mange, mange eksempler på, hvorledes direkte og navnlig indirekte afgifter hviler tungt, også på den del af vore medborgere, der ingen eller liden økonomisk modstandsevne har. Jeg tror derfor, det vil være sundt og rigtigt at sige, at når vi vil gennemføre en lovgivning af så vidtrækkende en karakter, som dette forslag har, må det være til afløsning af disse forskellige skatter. Jeg siger det ikke, fordi jeg særlig har en kvalificeret mistro til den nuværende finansminister i forhold til de tidligere — jeg vil heller ikke sige tværtimod — men det er mit indtryk af finansministre i almindelighed, at de er interesseret i at få flest muligt penge, og det princip tror jeg det kunne være sundt at bryde.

Angående lovforslaget om fuld grundskyld vil man vel af det, jeg tidligere har sagt, kunne forstå, at når jeg er tilhænger af, at jordrenteprikkippet af 1919 blev gennemført, kan jeg ikke melde mig blandt de stærke modstandere af dette lovforslag. Jeg tør nok sige, at det ærede medlem hr. Oluf Pedersens forslag ikke fik nogen blid behandling i går. Jeg vil heller ikke påstå, at jeg er parat til at gennemføre forslaget i den form, hvori det foreligger; men jeg er klar til at gå ind i en forhandling om det, og jeg tror, det er overmåde formålstjenligt, at vi, der er tilhængere af fuld grundskyld, nu benytter lejligheden til at få undersøgt disse problemer til bunds.

Jeg vil gerne sige til min gode partifælle, det ærede medlem hr. Skytte, at når han i går kunne fremdrage eksempler på renlivet grundskyld, som talte imod det foreliggende lovforslag, forbavser det mig ikke. Alle vi, der har beskæftiget os med grundskyldsproblemet igennem en menneskealder, ved udmærket, at der har været to principper, der brødes blandt grundskyldsfolk. Den ene fløj bestod af dem, der sagde: grundskyld gennemfører vi bare ved at lægge på, give stigende pålæg år efter år, og derved inddrager vi i løbet af en årrække hele grundværdien. Andre sagde: det lader sig ikke gøre i et moderne samfund; der må ydes erstatning, for mange af dem, der sidder og arbejder med jorden, ejer den simpelthen ikke; de har lånt kapitalen andetsteds og betaler deres renter dertil, derfor kan man ikke lægge fuld grundskyld ovenpå. Det er altså de to principper, der brydes, og når min gode partifælle, det ærede medlem hr. Skytte, kunne nævne K. J. Møller, P. C. Pedersen og en englænder, hvis navn jeg ikke fik fat på, er jeg ikke et øjeblik i tvivl om, at det netop er de folk, der repræsenterer den gamle og, om jeg så må sige, rene tanke om, at grundskyld bare er noget, man lægger på.

Til belysning af disse ting kunne jeg anføre, at da jeg for ca. 30 år siden var lærling hos en af vore førende mænd på dette område, der docerede grundskyld af den rene linie, opponerede jeg efter et af den slags foredrag og sagde til vedkommende mand: Hvis vi tænker os to unge, der hver disponerer over 10 000 kr., og den ene anbringer dem i jord, medens den anden anbringer dem f. eks. i dampskibsaktier, kan det så være rimeligt, at man pålægger jorden en afgift på 4 pct. og derved i virkeligheden inddrager hele den enes formue og, når man har gjort det, siger til ham med dampskibsaktierne: nu skal du slippe billige i skat, for der er en anden, der har betalt nogle af samfundsudgifterne for dig? Hvad svarede den store lærer på det tidspunkt? Han sagde: det spørgsmål viser, at De ikke har forstået noget af det hele, og det viser, at De ikke er grundskyldsmand, for vi grundskyldstillængere har den opfattelse, at jorden er samfundets, og hvis der er nogen, der har taget noget, der ikke

[Aage Fogh.]

er deres, tager vi det tilbage, men vi giver ikke erstatning.

Det var den rene lære for 30 år siden. Men jeg tror ikke, den rene lære kan praktiseres i dag. Hvis vi, der er grundskyldstilhængere, vil gøre os håb om nogensinde at få indført det, jeg kalder fuld grundskyld, i Danmark, tror jeg, man må indrømme, at der skal gives erstatning; om det skal gøres under den form, det ærede medlem hr. Oluf Pedersen har foreslået, skal jeg lade være usagt. Men jeg er i hvert tilfælde villig til at diskutere problemerne med ham. Jeg vil også gøre opmærksom på, at vi, der i dag sidder med ansvaret for økonomien her i landet, altså mine højtærede kolleger i dette ting og jeg, måske burde give os tid til at overveje, om det, vi har gennemført i den sidste halve snes år, ikke godt kunne trænge til revision. Det er sagt fra visse sider, at det er så fantastiske tal, det ærede medlem hr. Oluf Pedersen opererer med, og det er også store tal; men det er dog ikke mere end det, vi har taget ansvaret for at udskrive i årlige skatter, ca. 6 milliarder kr., og når vi endvidere har ansvaret for, at der i boligbyggeriet i de sidste 20 år er anbragt omkring 3 milliarder kr., er det jo så store summer, vi tumler med, at det ville være forsvarligt at diskutere, om de penge ikke kunne bruges på en anden og bedre måde.

Jeg vil i den forbindelse sige, at jeg er ikke særlig beroliget ved at se, hvordan staten anbringer sine penge i dag. Fra den allerseneste tid vil jeg fremdrage et par eksempler, der er anført i pressen, og for at være sikker på, at de er rigtige, har jeg fået dem bekræftet i boligministeriet. Jeg kan for det første nævne en mand, der offentligt lægger navn til en redegørelse for, hvordan han har skaffet sig bolig. Både han og hans kone er ansat i ministerium; de har søgt boliglån og har bygget en villa til 82 000 kr. I denne villa anbringer kredit- og hypotekforeningerne 25 000 kr., herovenpå anbringer staten 38 000 kr. til 2,5 pct. rente, og vedkommende mand skriver med navns underskrift, at han derefter er i stand til at opspare 600 kr. pr. måned og indsætte dem på sin sparekonto. Jeg vil gerne føje til, at hvis han samtidig er fornuftig og køber Kampmanns obligationer til 6 pct., så har vi billedet fuldtud; det er der ikke

andre end Jebberød Bank, der kan konkurrere med, og den fremgangsmåde tror jeg i alt fald godt vi kan tage op til revision.

Det næste eksempel har været fremme i dagspressen for 8 dage siden. Det drejer sig om, at en mand, der er indehaver af 5 000 kr., bygger sig et hus til 50 000 kr., kreditforeningerne låner ham 18 000 kr., staten låner ham 27 000 kr., så er han oppe på de 45 000 kr. Ved hjælp af sine egne 5 000 kr. når han op på de 50 000 kr., og så giver vi ham et boligtilskud, der er 11 kr. pr. m²; han har selvfølgelig ikke råd til at bo i et hus til 50 000 kr.

Jeg rejser i denne forbindelse det problem: Mon ikke det ville være lige så forstandigt, hvis staten prøvede på at sikre sig ved at tage sin sikkerhed nede i grundværdien og så løfte hypotek- og kreditforeningerne lidt op dèr, hvor de hører hjemme?

Det, der er galt på disse områder, er, at vore realkreditinstitutioner, kreditforeninger, hypotekforeninger, sparekasser o. lign., fuldstændig har svigtet den opgave, der skulle være deres: at give en forsvarlig finansiering af byggeriet her i landet, og det har staten altså rådet bod på ved at placere sine penge og sin indsats helt derop, hvor den kolde vind blæser. På baggrund heraf tror jeg det er fuldt forsvarligt, at man drøfter mulighederne for, at statens indsats og statens sikkerhed kommer til at ligge dernede, hvor der virkelig er sikkerhed, og at man så løftede de private pengeinstitutter lidt højere op i rækken. Jeg tror også, at der vil være mulighed derfor.

Jeg vil til fordel for det foreliggende forslag gøre opmærksom på, at sådan som det er bygget op, rummer det jo den mulighed, at den unge landmand eller den unge håndværker, der står overfor at skulle forbedre sit produktionsapparat — enten ved nybygninger, ved grundforbedring, eller hvad det nu kan være — men har besvær med at skaffe sig kapital, ved at stille sine grundværdier til rådighed vil kunne skaffe sig de nødvendige pengemidler til at gennemføre nybygning eller grundforbedring, hvad der nu er tale om, og realkreditinstitutionernes penge vil være sikret i kraft af de forbedringer, der har fundet sted.

Det samme vil kunne ske ved genera-

[Aage Fogh.]

tionsskifte, og derfor er jeg ikke enig med dem, der har villet fremstille det fremsatte forslag som en fuldkommen utopi, der ingen mulighed har for at realiseres. Det er muligt, det ikke kan ske i den form, hvorunder det foreligger; det skal jeg ikke ænægte; det er muligt, vi skal finde andre veje, men der kan for mig ikke være nogen som helst tvivl om, at skal staten stedse mere interesseres i finansiering, så bør den sørge for at anbringe sine midler der, hvor sikkerheden findes.

Jeg kan yderligere understrege de eksempler, jeg har nævnt på den uheldige långivning, vi er inde i i dag. Jeg ved positivt, at der i disse dage sker det ude omkring i vore købstæder, hvor man har planlagt store byggerier med statslån, og hvor de enkelte lejere skal indskyde 5 000 kr., at disse 5 000 kr.s beviser sælges for 14 000 kr. Det er vel nok lovligt, men det er i hvert fald ikke tiltalende, at en mand — eller et firma, som det drejer sig om i et enkelt tilfælde — der har købt ret til 3 lejligheder for 15 000 kr., omsætter disse beviser i klingende mønt til 42 000 kr., endnu inden huset er bygget. Det tyder på, at der er et og andet, der kunne rettes, og jeg henstiller, at man ikke afviser den tanke i den forbindelse at inddrage grundskyldsspørgsmålet i sine overvejelser.

Altså, jeg slutter med at understrege, at det af den højtærede finansminister fremsatte forslag kan jeg i det store og hele tiltræde, og jeg er villig til at støtte det, som det er fremsat med hensyn til fejlvurderinger og konjunkturspørgsmål.

Det andet forslag anser jeg ikke for at være omsætteligt i praktisk lovgivning i dag, men jeg vil være villig til at forhandle for eventuelt at nå frem til et resultat, som er forsvarligt og rigtigt for alle parter.

Holger Eriksen: Jeg må indrømme, at jeg er temmelig forbavset over, hvor få argumenter der fra modstandernes side har kunnet føres i marken imod lovforslaget om grundstigningsskyld. Bevares, for at tale med Drachmann: der var galskab nok, men system var der ikke.

Det ærede medlem hr. Alfred Bøgh anførte, at vi er kommet dertil, at mange skatteydere ikke vil anstrenge sig for at

tjene mere, fordi staten ikke i tilstrækkelig grad belønner fliden. Det er en udløber af påstanden om, at det ikke kan betale sig at tjene mere. Forudsætningen for, at denne påstand er rigtig, er jo imidlertid, at det omvendt må kunne betale sig at tjene mindre, altså at formindske sine indtægter, og mon ærlig talt det ærede medlem er kommet ud for nogen, hvis bestræbelser målbevidst går i retning af at tjene mindre, end de tjente før? Jeg tror det ikke, og når det ikke er tilfældet, behøver man heller ikke at tage alvorligt, at der er nogen, der er bange for at tjene mere — vi ved godt, at i det lange løb giver mere fortjeneste også bedre vilkår, naturligvis. Iøvrigt er skatterne i Danmark mindre end i de fleste andre lande, i hvert fald for dem med de store indtægter, dem, hvis interesser det ærede medlem åbenbart føler sig kaldet til at varetage — det fremgår jo af hans udtalelser om skattefradragsretten, den ret, i kraft af hvilken borgere med de store indtægter slipper yderst billigt på bekostning af dem med de små og mellemstore indtægter.

Når det ærede medlem beklager sig over, at staten ikke i tilstrækkelig grad belønner flid og dygtighed, burde man virkelig undersøge, om det ikke er, fordi man lader de arbejdsfri indtægter slippe. Hvis man gennemfører regeringens forslag, vil en landmand ganske vist ikke få mulighed for at tage en stor konjunkturgevinst hjem for den jord, han dyrker, men til gengæld bliver også de skatter, han kommer til at betale, mindre, således at hans flid og dygtighed bliver belønnet på anden måde. Hvis det ærede medlem ville sætte sig lidt mere ind i problemerne, ville han blive nødt til at give mig ret i, at selve den omstændighed, at enhver landmand, der lægger op, kan kapitalisere grundværdistigningen og tage den med ud af erhvervet, er til skade for erhvervet som sådant.

Jeg erindrer en udtalelse fra 1942 af den daværende formand for De sjællandske Landboforeninger, Jacob Tvedegaard, da han blev spurgt, om han ikke syntes, det var betænkeligt for den kommende generation af landmænd, at prisen på landbrugs-ejendomme steg så voldsomt. Dertil svarede hr. Tvedegaard: nej, det er jeg aldeles ikke betænkelig ved, for skulle konjunkt-

[Holger Eriksen.]

turerne ændres, således at disse nye købspriser ikke kan forrentes, så må der ske eet af to: enten må arbejderne nøjes med noget mindre løn, eller også må staten nøjes med noget mindre skat. Det er naturligvis et udmærket og praktisk program at have. Man siger altså, at når den tidligere ejer fjerner sig med en meget stor kapital, må man overlade til arbejderne direkte at bære omkostningerne derved i form af mindre løn, eller også må man lade borgerne i almindelighed bære dem ved at fritage den pågældende ejendom for skatter. Det er et praktisk synspunkt for dem, der ikke er bange for at indrømme, at det, de vil, er så egoistisk og i hvert fald ikke har noget med retfærdighed at gøre.

Jeg tror imidlertid ikke, at det lader sig praktisere, og derfor er det mere hensigtsmæssigt at lade grundværdistigningen på jorden opsuges af samfundet og derved komme samfundets medlemmer til gavn.

Det ærede medlem gjorde gældende, at prisstigningen på den nøgne jord er meget ringe. Jeg skal ikke gå ind i en dybere debat herom — det har jeg i og for sig ingen forudsætninger for — men jeg må dog henvise til, at jordlovsudvalget har en anden opfattelse. Forleden erhvervede det ved et ejerskifte godt 100 tdr. land fra en gård ved Aarhus til en pris af 2 000 kr. pr. td., og det blev påstået, at det var en meget lav pris; den ligger imidlertid betydeligt over vurderingen af jorden de fleste steder.

I denne forbindelse må jeg i høj grad anfægte et regnestykke, som det ærede medlem hr. Alfred Bøgh opstillede. Det gik ud på, at der, hvis landmanden trak sine forsikringsbeløb fra ejendommens samlede vurderingsværdi, ikke blev noget tilbage til jorden. Det er formodentlig rigtigt nok, men det giver anledning til at spørge, om landboerne da anvender disse forsikringsbeløb som grundlag for deres formueopgørelser. Jeg betvivler det i høj grad, men hvis det er tilfældet, kommer regnestykket til at svare til et forsøg på at trække et halvt kilo fra halvanden meter.

Jeg kan oplyse, at jeg selv ejer en villa, der er brandforsikret for nøjagtig det, den har kostet; men det er da ikke noget som

helst bevis på, at den grund, den hviler på, ikke har nogen værdi.

Iøvrigt bed jeg mærke i det ærede medlems trusel om, at hvis loven blev gennemført, ville vurderingsmændene ude i landkommunerne sabotere den ved at vurdere forkert. Nu kunne jeg aldrig komme i tanker om at fremsætte en sådan påstand; det overlader jeg til det ærede medlem. Jeg går ud fra, at det ærede medlem taler af erfaring, om ikke just med hensyn til jordvurderingen, så erfaringen fra den tid, da indkomstansættelserne i adskillige landkommuner var langt fra de virkelige indkomster.

Det ærede medlem talte også om, hvilken straf de pågældende kunne risikere at få i den anledning. Jeg synes i og for sig, det er lidt tidligt at tale om straf allerede nu. Det ærede medlem ved jo, at det, der sker, simpelthen er, at de pågældende kommer til at gøre deres arbejde om, for der er og bør naturligvis altid være en klageinstans.

Det overraskede mig noget at høre det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup)s påstand om, at markedet var underforsynet med landbrugsejendomme. Jeg går ud fra, at de fleste af de ærede medlemmer i denne forsamling har læst en afhandling af professor Jørgen Pedersen, hvori han påpeger, at den store afgang af ungdom fra landbruget vil medføre, at det i løbet af kort tid ikke vil være muligt at skaffe brugere til de landbrugsejendomme, der findes i forvejen. Nu er det vel ikke så slemt, som professor Jørgen Pedersen påstår, men der er naturligvis noget om det, og da det nu engang er sådan, at grundstigningsskylden først vil komme til at virke ad åre og der er en tendens til, at færre vil købe ejendomme, tror jeg i alt fald, det er et argument, som man kan holde udenfor.

Det ærede medlem påstod også, at grundejerne ikke ville finde det rimeligt, at man gennemførte en grundstigningsskyld. Nu er det ikke spørgsmålet, om grundejerne finder det rimeligt, men om det er rimeligt i sig selv. Hvis jeg gennem mange år har kunnet plukke jordbær i min nabos have, vil jeg måske finde det urimeligt, hvis han pludselig forbyder det, men derfor er hans handling alligevel rimelig. Lad os derfor undersøge, hvori det urimelige ligger. Forudsætningen

[Holger Eriksen.]

for, at landbrugsjord kan stige i pris, må være, at dens afkastning øges udover, hvad der måske er fremkaldt af en mere hensigtsmæssig dyrkning. Er det så urimeligt, at brugeren til gengæld må betale noget højere afgift af den jord, han dyrker?

For udlejningsejendommene er forudsætningen for grundværdistigningen, at lejen kan sættes op. Er det da urimeligt, at ejeren må aflevere den del af lejestigningen, der hidrører fra den grundværdistigning, som han ikke selv har fremkaldt? For ejere af en- og tofamiliehuse sker der som bekendt slet ikke noget. Hvori ligger det urimelige, og hvordan kan folk på den måde blive beskattet bort fra deres ejendomme? Jeg synes, at det ærede medlem skylder tinget oplysning herom. Det ærede medlem talte også om den lille mand, der havde sparet sammen til en grund for at kunne bygge, men som af en eller anden grund skulle lade være nu. Jeg begriber ikke, hvad der skulle holde ham tilbage, selvom det foreliggende lovforslag skulle blive gennemført.

Det ærede medlem søger at få de 3 300 mill. kr., som jeg nævnte i min første tale, til at forsvinde i luften ved en påstand om, at de også ville være blevet brugt udover de skatter, der iøvrigt blev opkrævet. Denne bemærkning er lidt for elegant. Det er vel næppe sandsynligt, at der, hvis disse penge havde været tilstede, var blevet gennemført flere reformer, end tilfældet har været, men hvis det var sket, havde befolkningen i alt fald modtaget fordelene ved disse reformer. Hvis man f. eks. havde gennemført folkepensioneringen i 1932 sammen med en beslaglæggelse af al ikke-arbejdsskabt grundværdistigning, havde det sidste vel kunnet finansiere det første, og så havde befolkningen fået fordelene derigennem.

Det ærede medlem hr. Thestrup optrådte som den private ejendomsrets ridder uden frygt og dadel, og dog må jeg indrømme, at jeg, hvis jeg havde været ejendomsret, havde foretrukket en anden fortaler. Man

kan nemlig ikke rette et hårdere slag mod den private ejendomsret end ved at undlade at skelne mellem den ægte og den uægte. Ved den ægte forstår jeg de værdier, man selv skaber gennem sin arbejdsindsats, ved den uægte derimod de værdier, som skabes på andres bekostning.

Her vender jeg tilbage til det eksempel, som jeg anførte i min tale i går: en mand, der ved hjælp af 2 000 kr. og et lån på 8 000 kr. erhverver en grund til 10 000 kr.; som i løbet af kort tid stiger til det dobbelte, udelukkende som følge af konjunkturændring. Jeg påviste, at den pågældende mands realformue stiger til 6 000 kr., altså med 4 000 kr., medens långiveren mister nøjagtigt det samme. Jeg spørger det ærede medlem hr. Thestrup: Er det i grunden moralsk rigtigt, at den ene således får mulighed for at tjene det, som den anden taber, og er det den slags ejendomsret, som det er hensigtsmæssigt at holde hånden over? Skulle det virkelig være tilfældet, ja, så må jeg uvilkårligt tænke på den lille episode, som Anatole France fortæller om i „Pingvinernes Ø“. To pingviner gik og gravede i jorden. Den ene var stor, og den anden var lille. Den store var doven, og den lille var flittig. Da så den lille havde gravet tilstrækkelig megen jord, sagde den store til ham: vil du være så venlig at overlade din jord til mig. Den lille sagde nej. Så slog den store ham ihjel og tog jorden, og siger Anatole France, således opstod den hellige ejendomsret. Jeg tror, det har nogen forbindelse med den ejendomsret, der her er tale om at skabe på andres bekostning.

Det spørgsmål, jeg her retter til det ærede medlem hr. Thestrup, ønsker jeg i og for sig også at rette til det ærede medlem hr. Skytte. Jeg var ikke begejstret for det ærede medlem hr. Skyttes tale. Jeg hører ganske vist, at den højtærede finansminister har den opfattelse, at den kunne udlægges på to forskellige måder, og det er kun lykkeligt, hvis det er rigtigt, men for mig at forstå var der i hvert fald et meget langt spring

[Holger Eriksen.]

fra det radikale partis Sønderborg-Odense-program til det, som det ærede medlem nu gik ind for.

Så meget mere glædede det mig at høre det ærede medlem hr. Aage Fogh, der viste, at der i hvert fald findes een retfærdig i det Sodoma, som det radikale parti set fra et grundskyldssynspunkt i øjeblikket udgør. Jeg håber, at det vil lykkes det ærede medlem hr. Aage Fogh at øve en sådan indflydelse på sin gruppe, at han ikke bliver alene, men kommer til at repræsentere flertallet indenfor den.

Til det ærede medlem hr. Oluf Pedersen skal jeg sige, at jeg i og for sig ikke finder anledning til at gå ind i en nærmere drøftelse. Jeg har i går gjort rede for mit standpunkt til de to foreliggende forslag. Jeg skal kun sige, at når det ærede medlem stadigvæk holder på, at vi skal gå tilbage til vurderingen af 1950, indrømmer jeg, at der er noget, der taler for det, men må jeg lige nævne et eneste lille eksempel, som jeg kender. To mænd i samme villakvarter erhvervede en byggegrund, den ene i 1950, den anden i 1951. I begge tilfælde gav de 10 kr. pr. m². I begge tilfælde blev jorden vurderet til 7 kr., fordi vurderingen nu engang ligger altfor lavt. Ved den næste vurdering må man formode at grundene i begge tilfælde vurderes til handelsværdien, altså 10 kr. pr. m².

Så vil der efter det ærede medlems forslag ske det, at manden, der har købt i 1951, får et nulpunkt på 10 kr., fordi der er sket en handel efter 1950, medens den anden får et nulpunkt på 7 kr. Har de f. eks. 1 000 m² hver, kommer nulpunktet for den ene til at ligge 3 000 kr. lavere end for den anden; det bliver i afgift 120 kr. mere årlig for ham end for den anden. Det er næsten umuligt at gøre sådanne to mennesker begribeligt, at dette er udtryk for den højere retfærdighed, og alene et sådant praktisk hensyn må efter min mening gøre, at man bliver nødt til at holde sig til den kommende vurdering.

Oluf Pedersen: Det vil være naturligt, at jeg begynder med at udtrykke min anerkendelse af de saglige og nøgterne taler, som regeringspartiets ordfører har holdt

såvel i går som i dag, desværre i modsætning til adskillige andre talere.

Hvad angår det spørgsmål, det ærede medlem hr. Holger Eriksen nu var inde på: om man skal vælge 1950 eller 1956, gør jeg opmærksom på, at forslaget om 1950 er grundskyldskommissionens. Det har jeg fulgt, men jeg sagde i min tale, at man jo også kunne følge reglerne fra loven af 1933, da man tog vurderingen af 1932 som grundlag og bestemte, at den skal ansættes på købets tid; det kunne være den rigtige løsning, og det var altså i overensstemmelse med tidligere lovgivning.

Det fremgik af den tale, det ærede medlem holdt, at socialdemokratiet er klar over, at det bestående skattesystem ikke er det ideelle, men bør afløses indenfor det muliges grænse ved, at samfundet søger at inddrage de værdier, det selv har skabt og skaber, og dermed afskaffer skatterne.

Når man ser på modstanden, som har vist sig fra anden side, så er det ganske klart — det gælder venstre såvel som de konservative — at de elsker skatterne. Der er ikke noget så herligt som de nuværende skatter, der vokser og vokser. Her er man forfærdet over, at der kunne være tale om en grundskyld på 200, måske 300 mill. kr., men det generer ikke, at man selv gik med til at gennemføre nye skatter til 1 milliard kr. Men der er den forskel, at hvis man går vor vej og indfører en grundskyld på 200—300 mill. kr., så betyder det, at man i løbet af få år kan lette skatterne med det dobbelte, medens modsat den milliard kr., som den tidligere regering af venstre og konservative skaffede os, bevirkede, at man yderligere måtte udskrive nok en milliard for at dække de udgifter, som fulgte af skatteudskrivningen. Der er ikke anden undskyldning for, at man laver sådan noget, end at man ikke forstår, hvad det drejer sig om. Jeg forstår ikke, at man vil slutte op om skattesystemet. Synes man, det er så herligt, at de 120 mill. kr. fra 1904 er vokset til 6 000—7 000 mill. kr.? De er vokset til 6 000—7 000 mill. kr., fordi skattesystemet har ødelagt pengevæsenet, og det er det, man vil fortsætte med. Man vil blive ved at ødelægge pengevæsenet og stjæle folks penge ad den vej i stedet for at inddrage de samfundsskabte værdier og

[Oluf Pedersen.]

bringe orden i sagerne. Ubegribeligt, at nogen kan gå ind for det, men det ser ud til, at de kæmper for uretfærdige skatter, som vi andre kæmper for grundskyld.

Imidlertid må man sige, når man ser på, hvordan stillingen var i dette høje ting, da vi kom med vort forslag første gang og stod ene, og så ser på den nu, da vi måske oven i købet kan regne med at have flertal for vore tanker, at så er der sket et stort fremskridt; og selvom venstre og de konservative ikke er blevet klogere, er der dog sket det, at de ikke mere har noget at skulle have sagt, og det er også noget; men det har de selv været ude om, og det er der ikke noget at sige til.

I grundskyldskommissionen foretog vi en undersøgelse og stillede vort forslag og drøftede det med hele kommissionen. Da så vi var færdige, begyndte modstanderne, der i deres 170 spalter lange særbetænkninger stillede en hel masse beregninger op, som overhovedet ikke kom til drøftelse i kommissionen. Alle de postulater, der var at finde, fik de med, og så lavede de tabeller af den slags, som vi har set fra hr. Aksel Jensen, beregninger, som blev optaget i venstres og den konservative presse over hele landet, endda også i det radikale blad i Holbæk, hvor det ærede medlem hr. Skytte er valgt — det er måske derfor, han er blevet sådan lidt underlig. Men hvordan var så Aksel Jensens tal? Jeg har til tingets medlemmer omdelt en tryksag, hvoraf det fremgår, at når Aksel Jensen skulle beregne, hvor meget der skulle betales i grundskyld, så regnede han med 5 gange det rigtige, og når han skulle beregne, hvor meget der skulle betales i jordrente, så regnede han med 4 gange det rigtige og glemte alle lettelserne, både de direkte og de indirekte. Den form for beregning er det, man bygger modstanden på. Jeg synes, at det er helt urimeligt. Han kom til det resultat, at en arbejder fik et pålæg på 399 kr. Tallet var altfor højt, og så skulle det ikke være et pålæg, men en lettelse. Jeg ved godt, at han måske ikke selv har lavet de beregninger. Vedkommende, der har lavet dem, ringede til os for at få at vide, hvordan jeg havde lavet mine kontrolberegninger, og det blev forelagt mig, og jeg sagde dertil: giv dem

alle tallene, lad dem få det hele opgivet, og efter at de havde stillet det op, så hørte vi ikke mere. De blev klar over, at mine beregninger var rigtige, og at de havde regnet splittertosset. Men det er altså det, man bygger modstanden på.

Det lovforslag, vi har fremsat, er stort set kommissionens forslag; de forbedringer, vi har lavet — om det er forbedringer, er vi selvfølgelig rede til at drøfte i udvalget — har vi foretaget, da vi i det radikale blad i Roskilde så, hvad formanden for De samvirkende danske Husmandsforeninger, Lauritz Nielsen, sagde i en nytårstale. Jeg beder om tilladelse til et kort citat:

„Der ligger på folketingets bord et kompleks af skattelove. Mon ikke vi er mange, der har det nytårsønske, at der snart må gennemføres en effektiv grundskyldslovgivning i overensstemmelse med kommissionsflertallets indstilling.“

Det er dette ønske fra De samvirkende danske Husmandsforeningers formand, som jeg mente vi burde opfylde, og det har vi gjort. Der var i flertallet enighed om — og til det flertal hørte i og for sig også det ærede medlem hr. Skytte; jeg ved ikke, hvorfor han absolut ville være med efter den tale, han senere har holdt — at man var tvunget til at tage hensyn til, at folk havde købt og betalt jorden, og det var det, der var baggrunden for hele afløsningen. Men har det ærede medlem hr. Skytte en anden måde at løse disse problemer på — jeg ser i betænkningen, at det skal ske meget hurtigere; jeg er meget spændt på, hvad det ærede medlem har i posen, den er ikke blevet åbnet under forhandlingerne i grundskyldskommissionen, som det ærede medlem var medlem af. Jeg vil meget gerne se et ændringsforslag, men det kan være, det kommer. Det ærede medlem kan vel ikke være tilhænger af grundskyld den ene dag og modstander af grundskyld den næste. Der er en ting, der kunne tyde på det, nemlig at det ærede medlem var tilhænger af, at stigningen i den samfundsskabte jordværdi skulle foræres til skødehaveren. Det kan da heller ikke være meningen, det må da være helt urimeligt, at man forærer skødehaveren ikke alene en formuestigning, der svarer til hans egen formue, men oven i købet en stigning, der svarer til pant-haverens for bygningernes vedkommende,

[Oluf Pedersen.]

og så skulle han tilmed have den samfundsskabte jordværdis konjunkturstigning. Det ærede medlem hr. Holger Eriksen sagde så træffende om dette, at det var som at plukke jordbær i fremmed mands have.

Det ærede medlem hr. Alfred Bøgh fremkom med nogle betragtninger om, at det var landbrugsfjendtligt at inddrage grundværdier og lægge byrderne på jorden. Nu er landbrugets andel i jordværdien ca. 40 pct., men jeg har hørt, at Johs. Larsen, formanden for De sjællandske Landboforeninger, siger, at når man pålægger skatter, væltes de over, så landbruget kommer til at betale helt op til 80 pct., altså dobbelt så meget. Er 80 pct. ikke mere end 40 pct.? Ja, sådan må man da næsten kunne spørge.

Det ærede medlem hr. Alfred Bøgh fortalte, at jordværdien havde næsten ingen betydning. Jeg mener dog ellers, at det ærede medlem har noget med jord at gøre og derfor burde have forståelse for jordspørgsmålet. Når det ærede medlem siger, at der kun er tale om 1,8 pct. af nationalproduktet, tror jeg, det er noget, han har lært hos en planøkonomisk professor som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, for det kan han ikke selv have fundet på som den praktiske mand, han er.

Hvad amtsskatterne angår, må det ærede medlem da vide, at det er lokale skatter. Det er vel ikke meningen, at andre skal betale byrderne for os ude i amterne? Vi betaler selv vore skatter, og betaler vi dem ikke af ejendom, betaler vi dem som personskatter. At det skulle være bedre, har vi imidlertid svært ved at forstå.

Det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup) var så forfærdelig glad for skatterne. Er det ærede medlem ikke klar over, at jorden er et naturprodukt? Er det ærede medlem ikke klar over, at naturen må være Guds gave til alle menneskene? Endelig: Når jordrenten skabes i fællesskab, bør den så ikke også være fælleseje? Disse problemer overlod det ærede medlem til det ærede medlem hr. Thestrup.

Der var et stort fremskridt i det ærede medlem hr. Thestrups tale: vi blev fri for at høre dette med, at afløsningen var grundlovsstridig — nu er den blevet frivillig. Så er vi vel altså enige om det? Eller er det stadig sådan, at det er grund-

lovsstridigt at give ret til at få en afløsning, når de pågældende selv beder om det? Det ville være rart at få et svar på det spørgsmål.

Dernæst sagde det ærede medlem, at jordrenten overalt er kapitaliseret. Ja, det er det, der skaber vanskeligheder, men så er der da ingen grund til at kapitalisere fremtidig stigning af den samfundsskabte jordværdi, hvorved der skabes yderligere vanskeligheder.

Jeg hørte med stor interesse, at det ærede medlem var klar over, at vi har grundskyld og grundstigningsskyld og jordrente — altsammen forøvrigt gennemført under konservativ modstand. Men nu er man glad ved det, og jeg er sikker på, at når vi har fået fuld grundskyld, bliver det ærede medlem lige så glad for det, for han kan da ikke mene, at vi stadig skal fortsætte med skatterne. Medens vi andre anviser grundskyld som vejen til nedbringelse af skatteudskrivningen, siger det ærede medlem, at vi ikke kan komme højere op med de direkte skatter, men, fortsætter han, lad os tage nogle flere indirekte skatter, for vi må jo have mere ind i skat. Den tanke synes jeg ikke om. Jeg synes, vi må se at komme ud af det nuværende skattesystem. Er det virkelig sådan, at venstre og de konservative elsker skatterne, sådan som de her giver udtryk for? For man vil vel ikke bilde befolkningen ind, at man på den måde kan nedsætte de direkte skatter? Naturligvis kan man ikke sige, at når man betaler grundskyld, bliver man helt fri for skat. Selvfølgelig kan man, når man betaler den i stedet for prioritetsrente, forsåvidt blive fri for skat, men ærede medlemmer vil da ikke fortælle, at når man bruger grundskyld til at afvikle skatter med, kommer man ikke af med nogen skat? Regner man virkelig ikke med, at når vi indfører fuld grundskyld, får vi mulighed for afskaffelse af skatterne? Indgår skatterne ikke i pristallet — er det ikke rigtigt? Er det ikke også rigtigt, at de på den måde driver de offentlige udgifter op? Er det ikke rigtigt, at når grundskylden ikke indgår i pristalsberegningen, betyder det en mulighed for at sænke de offentlige udgifter? Er det ikke rigtigt? Prøv at regne det efter. Nu ved jeg nok, at man siger, som det ærede medlem hr. Thestrup i går

[Oluf Pedersen.]

sagde: jeg kunne nok overvinde ham, men han gav sig ikke. Det minder mig om, at der var et konservativt medlem af grundskyldskommissionen, som gled ud; under valgkampen gjorde min partifælle, hr. Gregersen, den bemærkning, at det ærede medlem hr. Kristen Amby var tilhænger af grundskyld, hvortil formanden for den konservative folketingsgruppe svarede: ja, men derfor gled han også ud. De smed ham altså ud af kommissionen. Det vil det ærede medlem hr. Thestrup ikke risikere, men det er vel nok en ordning!

Nu er det fremstillet næsten, som om det var retsforbundets forslag, jeg her har fremsat. Det er det forsåvidt også, men det er tillige kommissionens forslag. Der står i det ærede medlem hr. Skyttes mindretalsudtalelse i betænkningen, at det var formandsskabets, men det er ikke rigtigt. Der var også radikal repræsentation; det blev udarbejdet af et redaktionsudvalg, hvori der, såvidt jeg ved, sad 3 radikale, 2 socialdemokrater og 1 retsstatsmand. Det var det, vi blev enige om, og som det ærede medlem hr. Skytte nu er så slem ved, skønt der var tre udmærkede radikale med. Hvad med Henningsen, tidligere medlem af dette ting? Hvad med den tidligere formand for kommissionen, der var den, der først foreslog den form for afløsning, som vi nåede frem til? Det er jo ikke mit oprindelige forslag, der er blevet fulgt, men man har netop fulgt den form for afløsning, som blev foreslået fra radikal side. Der var også i redaktionsudvalget et medlem, som det ærede medlem må sætte meget højt, nemlig professor Kjeld Philip, der er blevet formand for selve samordningsudvalget. Det er meget interessant, at professor Philip i sin særbetænkning går ind for fuld grundstigningsskyld, således at der ikke bliver skabt nye formuer. Det vil sige, at konjunkturstigningen ikke bliver frigivet, den skal der også svares grundskyld af. Derefter kommer han ind på 1 pct.s grundskyld, som vi også har foreslået, og endelig siges det på side 161 i betænkningen — jeg citerer:

„Til det udarbejdede forslag om at afløse de resterende nuværende grundværdier ønsker Kjeld Philip ikke at tage

stilling; han anser, at det udarbejdede forslag er hensigtsmæssigt, dersom man ønsker straks at opnå en stor del af den fulde grundskylds virkninger.“

Af alle de mange indvendinger, som modstanderne her har anført, er der ingen, som jeg ikke har mødt mange gange før. Der er ingen af modstandernes indvendinger, som ikke er blevet taget op til grundig behandling i kommissionen. Der er intet argument, der ikke er blevet undersøgt, og derfor er det også ligetil, at disse indvendinger heller ikke kan hindre os i at fortsætte, indtil vi har nået vort mål.

Vort mål falder sammen med finansministerens og, såvidt jeg kunne forstå, også sammen med det ærede medlem hr. Aage Foghs. Finansministeren hævder, at ministeriets forslag er teknisk bedre end forslaget fra grundskyldskommissionen, og det skal jeg ikke sige noget til; vi henviste også til, at der var enkeltheder, der måtte klæres i finansministeriet. Dernæst sagde finansministeren, at den vej også var politisk bedre at komme frem ad til målet, og jeg vil blive glad, hvis dette viser sig at være rigtigt. Vi vil helst nå målet ad vor vej, som vi tror er den hurtigste, men vi kan ikke indvende noget imod, at målet nås i to tempi, og derfor afviser vi ikke regeringsforslaget, selvom vi ønsker ændringer deri; men vi kan jo drøfte, hvorledes det bør være.

Vi ønsker, at kommunerne får udvidet selvstyre. Vi tiltræder finansministerens konsekvente forslag om at stryge alle de meningsløse fradrag for 11. og fremtidige vurderinger; disse forkludrer selvsagt en saglig og forsvarlig vurdering, men vi ønsker, at man fremover skal gå ud fra jordværdien i 1950 som grundbeløb, d. v. s. den gældende vurdering. Vi tilsiger ministeren vor medvirken til at få ændret forslaget, så at det, ligesom ministeren var inde på, kan blive et regulært grundskyldsforslag, som der kan bygges videre på frem mod målet. Endelig tilsiger vi også vor støtte til at få gennemført en sådan ordning, at køberen får ren besked og dette lovforslag kommer til at sætte en bremse på al spekulation, således som meningen er.

Jeg kan anbefale regeringens forslag til velvillig behandling og endda til ekstra

[Oluf Pedersen.]

hurtig behandling, for at vi kan få det bedst mulige grundlag for den vurdering, der skal ske pr. 1. oktober i år.

Alfred Bøgh: Jeg skal indskrænke mig til at fremsætte nogle ganske korte bemærkninger i anledning af det, der hidtil er fremkommet i debatten. Det ærede medlem hr. Skytte var i går inde på den tankegang, at jeg havde udtalt sådan noget som, at jeg var utilfreds med eller helt ville afskaffe den nuværende lovgivning angående grundstigningsskyld. Jeg må gøre det ærede medlem opmærksom på, at jeg ikke har udtalt noget sådant. Jeg har udtalt min utilfredshed med lovens virkninger, og jeg var særlig inde på de forhold, der havde medført, at afsides beliggende jorder som f. eks. hedejord mange steder i Jylland havde fået pålagt grundstigningsskyld. Jeg tror slet ikke, jeg er i modsætning til det ærede medlem hr. Skytte i min vurdering af dette forhold, for jeg er helt sikker på, at det ærede medlem heller ikke havde forudset, at loven kunne få sådanne virkninger. Det er rimeligt, når der er tale om, at loven skal revideres, at man så sikrer sig mod den slags virkninger i fremtiden.

Iøvrigt glæder det mig, at det ærede medlem hr. Skytte ikke er så uenig med mig, idet det i hvert fald klart fremgik af hans tale, at en ophævelse af konjunkturtillægget til grundbeløbet kunne han aldeles ikke tænke sig.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh forsøgte, sådan opfattede jeg det, at bringe mig i modsætningsforhold til mit parti og fremdrog min udtalelse om, at loven ville medføre en vis socialisering. Ja, det har jeg sagt, det indrømmer jeg. Hvis prisstigningen fortsætter og dette lovforslag bliver gennemført, vil der blive inddraget en større og større andel af Danmarks jord vederlagsfrit. Det betegner jeg som en slags socialisering, så den udtalelse står jeg ved.

Iøvrigt mindede det ærede medlem hr. Aage Fogh mig om, at mit parti havde været med til at stemme for hvert skridt, der var blevet taget i grundskyldslovgivningen. Ja, det er rigtigt, men jeg må samtidig minde om, at det skridt eller det spring, man nu vil foretage, ikke har noget at gøre med den lovgivning, vi hidtil har

haft. Det kan ikke sammenlignes dermed. Man går her over til at afskaffe alle tillæg til grundbeløbet. Jeg tænker her især på konjunkturtillægget; det vil få en helt anden virkning, end hvis man, som man tidligere har talt om, ville inddrage de samfundsskabte værdier. Det foreliggende lovforslag vil få virkninger, der slet ikke kan sammenlignes med, hvad vi tidligere har drøftet.

Forøvrigt finder jeg det påfaldende, at det ærede medlem hr. Aage Fogh vil søge at bringe mig i modsætningsforhold til mit parti, når han samtidig stiller sig så afgjort i modsætningsforhold til sit eget parti. Det sidste er der ikke noget at sige til; jeg bebrejder ikke det ærede medlem hr. Aage Fogh, at han er i modsætning til sit parti, men jeg synes ikke, han skulle raillere over min stilling, når han selv indtager den stilling, han gør.

Det ærede medlem hr. Holger Eriksen og jeg bliver selvfølgelig næppe enige. Det ærede medlem talte om de arbejdsfrie indtægter, som skulle inddrages. Ja, det afhænger af lovens praktisering, om det virkelig bliver de arbejdsfrie indtægter, man får fat i. Det ærede medlem mente i modsætning til mig, at en landmand ville komme til at betale mindre efter forslaget her. Jeg mener, han vil komme til at betale mere. Jeg forsøgte i min tale i går at begrunde og bevise, at det ikke er prisen på den nøgne jord, der er steget, og min bevisførelse er sådan set ikke draget i tvivl. Det ærede medlem hr. Holger Eriksen mente dog, at et tilfælde vedrørende jordsalg på Aarhusegnen, hvor prisen havde været et par tusinde kroner pr. tønde land, beviste det modsatte. Ja, hvis sådan jord kan bruges i forbindelse med bestående produktionsvirksomhed, bestående landbrug, så kan der gives en pris for den, og så kan det betale sig at købe den; selvfølgelig har jorden værdi. Men hvis man skulle oprette nye brug og udstyre dem med maskiner, inventar og besætning, blev jordkøbets andel i hele etableringssummen — det vil sikkert selv det ærede medlem hr. Aage Fogh indrømme mig — relativt lav i forhold til de øvrige udgifter.

Jeg skal ikke ofre mange bemærkninger på det ærede medlem hr. Oluf Pedersens indlæg, kun gøre en enkelt bemærkning i

[Alfred Bøgh.]

anledning af det ærede medlems udtalelse vedrørende amtsskatten. Det ærede medlem sagde, at jeg måtte da vide, amtsskatterne var lokale skatter, og at det var rimeligt, man betalte dem lokalt. Ja, det er jeg enig med ham i, men jeg er ikke helt enig med ham i, at en særlig gruppe af borgere skal betale denne lokale skat; jeg finder, det ville være rimeligt, om også andre end grundejere var med til at betale den.

Jørgen Jørgensen (Ullerup): Må jeg begynde med en enkelt bemærkning til det ærede medlem hr. Oluf Pedersen. Jeg sagde i går, at jeg forsåvidt måtte beklage, at mine evner ikke strakte til, når det gjaldt om at diskutere det ærede medlems problem. Derfor vil jeg nu gerne sige til det ærede medlem: jeg har ikke noget imod, jeg kan ikke have noget imod, at han eksaminerer de andre ordførere i, hvorvidt de har forstået hans forslag på den ene eller anden måde; men når jeg nu åbent og ærligt siger, at jeg ikke forstår det, kan jeg så ikke blive fri for at blive eksamineret af det ærede medlem her fra denne talerstol? Jeg forstår det nemlig ikke!

Den højtærede finansminister sagde, at vi var jo enige om, at den nugældende lov skulle laves om. Ja, jeg er enig med den højtærede finansminister i, at rent teknisk trænger loven til en revision. Jeg sagde også i min tale i går, at vi naturligvis ville være med til at underkaste lovforslaget en grundig behandling i udvalget, men der er altså imellem vore opfattelser denne principielle forskel, som jeg senere skal vende tilbage til; vi har en opfattelse, som vi ikke lader os rokke fra.

Den højtærede finansminister udtalte, at kapitalvindingsskatten, som han jo i anden forbindelse har stillet forslag om, var det samme som det, vi nu åbenbart skal ind på her: at beskatte grundværdispekulationsgevinsten ved salg. Ja, højtærede minister, vor stilling til grundværdispekulationsbeskatning er udtrykt i vort partis program så tidligt som 1915; vort standpunkt er dette, at vi vil beskatte gevinsten, når spekulationsavancen konstateres; så hvis tanker det er, der har vundet frem, det skal jeg ganske henstille til de ærede medlemmer og den højtærede

finansminister selv at finde ud af. Det var en randbemærkning.

Da jeg i går talte om fejltillægget, kom jeg ind på den omtalte retssag. Jeg er næsten selv part i denne sag, idet vi fik den forelagt i ligningsrådet. Jeg er klar over, at det her drejer sig om et fortolkningsspørgsmål; hvis jeg ville være uforskammet, men det vil jeg ikke, kunne jeg sige, at mange af de sager, der kommer frem, bliver til fortolkningsspørgsmål mellem cand. polit. er og jurister i henholdsvis ligningsdirektoratet og landsskatteretten; og klagesagerne findes jo løbende på bånd. Derfor er det, jeg siger, at der virkelig er fejlmuligheder i vurderingerne, det kan ikke være anderledes, det er jo en rent menneskelig foreteelse; og som jeg også sagde, er det selve konjunkturtillægsspørgsmålet, det i virkeligheden drejer sig om.

Den højtærede finansminister hævder, at vi ikke kan undvære denne beskatning. Man kunne fristes til at spørge: Hvad giver den da i kontanter, og hvad koster den i administration? For de to ting må da have nogen indflydelse på, om man vil undvære beskatningen eller ej. Jeg forstår meget vel, at hvis man gennemfører lovforslaget, således som det er fremsat med 4 pct.s beskatning af alle konjunkturskabte jordværdier i fremtiden, så kommer der penge ind i det lange løb, men i den øjeblikkelige økonomiske situation tror jeg ikke det er et beløb, der sådan ligefrem råber til himmelen — i forhold til de 6 milliarder, der gentagne gange har været nævnt.

Det ærede medlem hr. Aage Foghs bemærkninger var jo såre interessante; man må bare håbe, det ærede medlems synspunkter ikke breder sig altfor voldsomt, for så kan de blive såre ubehagelige for os, der har et andet synspunkt end det ærede medlem med hensyn til det, man kalder samfundsskabte grundværdier.

Det ærede medlem hr. Holger Eriksen taler stadig om den værdi, som sælgeren af en landbrugsejendom stikker til sig, når han realiserer. Det er jo kun et meget, meget lille tal af landejendomsbesiddere, der sælger deres ejendomme. Alle vi andre, som sidder med landejendommene og driver dem, har ikke andet ud af det, når hele beskatningen sættes op, end at vi får en større skattebyrde at svare til.

[Jørgen Jørgensen (Ullerup).]

Det ærede medlem udtalte også, at når afkastningsevnen stiger, må man inddrage den stigende grundværdi. Ja, men netop afkastningsevnen er i det danske landbrug meget, meget svingende fra år til år på grund af mange forhold — som også det ærede medlem kender — og har i hvert fald i de senere år ikke været stigende, så på denne basis skulle der ikke være noget grundlag for at arbejde i den retning.

Det var i virkeligheden også meget interessant for mig at høre bemærkningen om, at de 3 300 mill. kr., som ville være kommet frem, hvis man havde gennemført forslaget i 1932—33, skulle have været brugt til nedsættelse af andre skatter og afgifter. Men det tror jeg altså ikke på. Det er ikke min opfattelse, at man, fordi der indføres nye skatter, nedsætter andre skatter — man tager snarere nye opgaver op; men det skal vi ikke diskutere, det må alt sammen blive en trossag. Tilbage bliver den argumentation, som man ofte møder, at hvis fuld grundskyld gennemførtes — her er der jo tale om grundværdistignings-skyld — ville priserne blive holdt nede. Det var derfor meget interessant, at det ærede medlem i går lige ud sagde, at han var ikke sikker på, at lejerne kom til at bo billigere, eller at ejendommene blev billigere — sådan sagde det ærede medlem — men pengene ville altså komme ind i de offentlige kasser. Så er det, at vi for vort vedkommende spørger: Hvad er da i det hele taget den store begrundelse for den side af sagen?

Det er jo meget godt, at man diskuterer de samfundsskabte værdier, men den almindelige grundskat stiger med værdierne, formueskatten eventuelt tilligemed. Det er først ved realisationen, der kommer en gevinst frem. Hvis ikke udnyttelsesgraden økonomisk følger stigningen i ejendommens vurderingsværdi, er resultatet nærmest negativt.

Vort standpunkt er det enkle, at vi ikke har noget imod, at man inddrager en væsentlig del — det kan jo ikke blive det hele, for så fandt der vel ingen handler sted — af grundværdistigningen, når den kan konstateres ved salg. Det er det standpunkt, vi har haft og stadig har. Man fortæller os nu, at det er gammeldags; det er måske

oven i købet reaktionært — det kan man vel også finde på at sige; men som jeg sagde i går: vi er det eneste land i den gamle verden, som har det system; i De Forenede Stater har man det heller ikke. For dog at vise, at vi ikke er alene om at være „reaktionære“, vil jeg minde om en mindretalsudtalelse i, jeg havde nær sagt det ærede medlem hr. Oluf Pedersens bog, altså i betænkningen om fuld grundskyld, hvor et mindretal på 4 embedsmænd, der dog formodentlig ikke kan have skumle reaktionære hensigter med deres mindretalsindstilling, ganske enkelt og ligetil siger, at om, hvorvidt der skal gennemføres fuld grundskyld eller ikke, skal de ikke udtale sig — det er et politisk spørgsmål — men

„mindretallet må dog stille sig tvivlende overfor spørgsmålet om, hvorvidt der kan tilvejebringes et system, der muliggør betryggende ansættelse af grundværdierne, efter at disse gennem pålæg af fuld grundskyld er blevet inddraget“.

Og denne betragtning må naturligvis også gælde, efter at man har inddraget den fulde grundværdistigningsskyld. Spørgsmålet er, om man på rent skønsmæssig basis vil operere med en beskatning af denne karakter, eller man vil lade den konstaterede gevinst komme frem, før man beskatter.

Thestrup: Jeg vil gerne overfor det ærede medlem hr. Holger Eriksen beklage, at jeg ikke rigtig fik fat på det eksempel, han nævnte, og som skulle vise, at manglen på grundskyldslovgivning gav een person et tab og den anden en uberettiget gevinst, svarende til tabet. Jeg vil naturligvis ikke bestride, at der kan stilles et sådant eksempel op; men selvom jeg havde fået fat på eksemplet, og selvom jeg ikke her med det samme havde kunnet sige, hvad der eventuelt var galt ved dette eksempel, tror jeg ikke, det betyder så forfærdelig meget; jeg har nemlig ikke så megen tro på, at et enkelt eksempel i virkeligheden kan bevise noget som helst.

Det var et meget morsomt lille udtog, vi fik af „Pingvinernes Ø“, af den fornøjelige fortælling deri om, hvordan ejendomsretten opstår, og jeg kan naturligvis nok give det ærede medlem hr. Holger Eriksen ret i, at det ikke var særlig moralsk, hvad den store pingvin gjorde; men hvis man tænker

[Thestrup.]

sig situationen ført videre, at man ca. et par tusind år efter, at denne ejendomsret var erhvervet, kom og forlangte af den, der nu tilfældigt var indehaver af den samme ejendomsret, at han på en eller anden måde skulle restituere det, der var sket dengang, tror jeg, man må indrømme, at det ville være ganske urimeligt.

Forholdet er jo det, at jordrenten forlængst er kapitaliseret, og det er det, der — når jeg skal sige min mening — er en af grundskavankerne ved hele teorien om inddragelse af jordrenten. Derfor ser vi sådan på det, at de fejl, der er ved vort nuværende skattesystem, vil vi hellere end gerne være med til at rette; men indførelse af fuld grundskyld som det afgørende skattesystem tror vi ikke på, fordi det efter vor opfattelse vil skabe en mængde urimelighed, stride mod selve det formål, vi i øjeblikket har indenfor det politiske liv: kapitalopsparingen; og navnlig er der vel een ting, man fra alle sider må erkende er en grundmangel ved hele systemet, og det er, at de værdier, det hele hviler på, bliver vilkårlige, kommer til, om jeg så må sige, at svæve frit i luften.

Desværre kan jeg ikke glæde det ærede medlem hr. Oluf Pedersen med at gå bort fra min fastholdelse af, at forslaget er grundlovsstridigt. Det, at afløsningen nu er gjort frivillig, kan naturligvis ikke bevirke nogen ændring i den stilling, jeg tidligere tog. Det, der er det afgørende for, om forslaget er stridende mod grundloven, er, om beskatningen af jordværdien bliver så stærk, at denne fuldstændig svinder bort, og det står for mig, som om dette er et ekspropriationsforslag, der er ikklædt et skatteforslags dragt. I realiteten er det en ekspropriation; det er kun formelt, det fremtræder som et skatteforslag.

Det ærede medlem hr. Oluf Pedersen sagde, at vi fra vor side ville have skatterne ned, men stadig var med til at forhøje dem. Her henviste det ærede medlem til, at hvis vi gennemførte den fulde grundskyld, ville skatterne for alvor gå ned. Ja, jeg

tvivler noget herpå. Når vi ser, hvordan det er gået, er forholdet jo det, at til at begynde med talte man om, at fuld grundskyld ville bevirke, at der ikke skulle andre skatter til, at det overhovedet ville være unødvendigt med andre skatter. Derefter mente man nok, at der var nogle enkelte andre skatter, man skulle have, men det kunne man klare ved at tage de såkaldte giftskatter. Efterhånden er man kommet længere og længere ned, og nu er man kommet til, at det er en meget beskeden del af de penge, der skal bruges i vort samfund, som kan skaffes ved indførelse af fuld grundskyld; man skal foreløbig fremskaffe 6 milliarder, og de skal fremskaffes ved en formueskat. Jeg tør derfor nok sige, at noget som helst i retning af skattelettelse for den enkelte vil man ikke opnå gennem det forslag, det ærede medlem hr. Oluf Pedersen m. fl. har fremsat.

Jeg kan give det ærede medlem ret i, at vi i grundskyldskommissionen har vendt og drejet og undersøgt alle argumenter, har været alt igennem, så at det vist ikke er muligt at komme frem med flere argumenter for eller imod. Derfor er det også min opfattelse, at det ikke er til synderlig praktisk gavn yderligere at fortsætte diskussionen om disse punkter, og jeg skal derfor slutte med disse bemærkninger.

Skytte: Det glædede mig at høre, at det ærede medlem hr. Alfred Bøgh ikke vil afskaffe den grundtigningsskyld, vi har. For jeg er her ganske enig med min partifælle, det ærede medlem hr. Aage Fogh, der gav udtryk for, at venstre har medansvaret for den grundskyld, der er gennemført hidtil. Det kan yderligere tilføjes, at venstres kommunalmænd er særdeles gode medarbejdere i praktiseringen af kommunal grundskyld. Grundskyldspromillerne i kommunerne havde aldrig nået den højde, som det ærede medlem nævnte her i går, hvis ikke også de kommuner, hvor venstre har et klart flertal, havde fundet, at ejendomsbeskatningen var en rimelig beskat-

[Skytte.]

ning. Der er jo nemlig det med grundskylden her i landet, at den er gennemført lidt efter lidt, og det er faktisk slet ikke en ringe grundskyld, vi har. Det forholder sig sådan, at en 4 pct.s grundskyld af de nuværende værdier i virkeligheden ikke vil blive mere end det, vi har i forvejen, fordi for det første grundskyld ikke er noget nyt begreb og vi for det andet har gennemført den, endda i et betydeligt omfang. Netop når vi taler om, hvor mange værdier der er undraget samfundets kasse, synes jeg, der er grund til at nævne, at en stor del af disse værdier er belagt med afgifter, der altså indbringer et ikke ringe beløb.

Til det ærede medlem hr. Oluf Pedersen vil jeg ikke sige så forfærdelig mange ord. Det kunne selvfølgelig være fristende at gå ind på det ærede medlems karakteristik af mig, men det generer slet ikke mig at blive kaldt underlig, når det er det ærede medlem, der gør brug af en sådan karakteristik. En karakteristik er jo afhængig af de øjne, der ser, og jeg skal ikke i nogen måde forsøge at gøre gengæld; jeg vil ikke engang kalde det ærede medlem en almindelig mand, for jeg er bange for, at det ville genere ham. Jeg vil dog have lov at sige til det ærede medlem, at jeg synes, det var noget påfaldende, at han dristede sig til fra denne talerstol at tale om de urimelige, uretfærdige skatter, som andre vil pålægge. Jeg vil gerne spørge: Finder det ærede medlem hr. Oluf Pedersen, at en ekstra formueafgift på formuer ned til 20 000 kr. er en moralsk forsvarlig, fuldkommen retfærdig og uangribelig skat? Jeg vil gerne bede det ærede medlem, såvidt det er ham muligt, give mig et klart svar herpå. Jeg vil også gerne bede ham, hvis det er ham muligt, meddele mig, hvordan han mener en sådan beskatning kan harmonere med tidens almindelige ønske om større opsparing og den belønning af opsparingen, man vil praktisere, og som jeg mener man først og fremmest bør praktisere for de mindre sparere. 20 000 kr. er i hvert fald i dag ingen stor formue.

Løvrigt vil mit standpunkt til grundskylden fremgå af det, jeg sagde i går, og det skal jeg ikke gentage. Jeg skal nøjes med at sige, at hvis det ærede medlem hr. Oluf Pedersen ikke forstår mere af mit

standpunkt, end jeg har fået ud af hans tale i dag, vil alligevel det meste af det, jeg siger, være spildt.

Til den højtærede finansminister vil jeg gerne sige, at jeg forstår hans udtalelser i dag således, at han gerne ønskede konjunkturtillægget ophævet — ellers går jeg ud fra, at dette ikke var blevet foreslået — men at det var noget, der kunne forhandles om. Ministeren har, forstod jeg, betænkeligheder ved at fastsætte et sådant tillæg og efterlyser, hvordan det skal beregnes. Det er noget, vi må drøfte rent sagligt i det kommende udvalg; er vi først enige om, at vi skal have et sådant tillæg, tror jeg fuldt og fast, at vi nok finder frem til en beregning deraf.

Den højtærede minister var blevet lidt forbavset over avisoverskriften, som han forstod således, at jeg har ønsket at lægge en bremse på de faste skatter; af det, jeg sagde i går, fremgik dette ikke. Jeg forstår aviserne således, at det radikale venstre bremser lidt på ministerens forslag. Det skal heller ikke nægtes, at det gør vi, bl. a. fordi vi ikke ønsker at afskaffe konjunkturtillægget. Men når vi er tilhængere af princippet, der ligger til grund for ministerens forslag, har jeg den tro, at vi, omend vi ikke er tilfredse med alle enkeltheder, i det kommende udvalg kan forhandle os tilrette om det endelige resultat.

Alfred Jensen: Det ærede medlem hr. Holger Eriksen hævdede i går, at regeringens lovforslag, hvis det blev gennemført, ville forhindre spekulation i jord. Jeg har mine tvivl herom, og derfor fremførte jeg de indvendinger, som jeg havde at gøre, under debatten i går, idet jeg ikke betragter en 4 pct.s grundstigningsskyld som tilstrækkelig til at inddrage jordrenten, heller ikke, når man tager de vurderinger i betragtning, der er gældende nu eller kommer til at være gældende i fremtiden.

Finansministeren sagde, at de nye regler for vurderingerne og vurderingsmændene skulle gøre vurderingssummerne mere realistiske. Det kan jeg ikke bestride, men alle erfaringer viser, at der har været en temmelig stor forskel på vurderingssummer og handelspriser, og der er ikke noget som helst, der tyder på — heller ikke efter den diskussion, der har været om vurderingsmændenes

[Alfred Jensen.]

villighed til at anvende denne lov — at der vil blive mere realistiske vurderinger fremefter, og derfor er der ikke noget hold i talen om, at spekulation i jord, hvis man gennemfører dette forslag, vil blive umuliggjort i fremtiden. Jeg tror stadigvæk, at der vil være sådanne muligheder, hvis man ikke griber til helt andre foranstaltninger. Jeg har gjort opmærksom på andre mangler og svagheder i dette lovforslag. Jeg håber, de bliver taget med i betragtning ved forhandlingerne i udvalget.

Men det er dog besynderligt, at vi, når der her i tinget — og jeg vil også have lov til at sige ude i landet — er stort flertal for gennemførelse af fuld grundskyld, så får forelagt et lovforslag, som ikke engang sikrer, at den fulde grundværdistigning indtages — for det turde jo finansministeren ikke garantere i dag, og det forstår jeg så udmærket; det kan han nemlig ikke. Det er jo ret ejendommeligt, at vi ikke får et forslag, som sigter på at inddrage såvel grundværdistigningerne som selve den oprindelige jordrente, eller jeg må hellere sige den jordrente, der er gældende indtil nu. I 1945 var regeringspartiet inde på gennemførelse af fuld grundskyld, det havde sine planer. De planer har været drøftet yderligere; de har været fremme i grundskyldskommissionens forhandlinger, og i 1954 var partiets repræsentanter stemt for, at der var et grundlag for videre forhandling om gennemførelse af den fulde grundskyld. Jeg har altså mine betænkeligheder angående virkningerne af et sådant forslag, men det var regeringspartiets repræsentanter, der gik ind herfor, og der var et flertal herfor i grundskyldskommissionen. Alligevel får tinget forelagt et lovforslag, som ikke stræber efter gennemførelse af fuld grundskyld, men som kun sigter på fuld grundstignings-skyld, og man må nok spørge: Hvad er årsagen til, at socialdemokratiet opgiver de standpunkter, som var partiets i 1945 og i 1954? Det kan ikke være stillingen her i folketinget, for der er ingen tvivl om, at det vil være muligt at nå et resultat her, hvis man vil lægge et forslag om fuld grundskyld frem til politisk forhandling her. Det er jo det spørgsmål, man må stille sig ved denne behandling: Hvorfor står man ikke fast på de standpunkter, partiet og regerin-

gen har, når man dog ved, at der her i tinget netop i dette spørgsmål er muligheder for at få det gennemført, som er et af programpunkterne for regeringspartiet — og jeg formoder også for regeringen?

Det forekommer mig lidt pinligt, at finansministeren nu har udtalt, at der i udvalget kan forhandles om et konjunkturtillæg; men man skal måske ikke lægge så meget i denne villighed til forhandling. Hvis det imidlertid er regeringens opfattelse, at man vil opretholde det, der står i det foreliggende lovforslag, indser jeg ikke, hvorfor denne studiekredsvirk-somhed skal føres videre; så kunne man lige så godt rent ud sige: det er vort ønske at få forslaget gennemført, og hvis der er flertal herfor, skal det gennemføres. Så kunne andre gøre de indvendinger, de havde derimod, men at stå her og tale om, at man er villig til at forhandle om indførelse af konjunkturtillæg, betyder, at man faktisk er på glidebanen her — og det i en sag, hvor der jo er mulighed for at få det gennemført, som er forelagt.

Jeg mener også, at vi ved denne lejlighed skal slå fast, at selvom det radikale venstres officielle ordfører var noget lunken overfor lovforslaget, gav det ærede medlem hr. Aage Fogh ganske utvetydigt udtryk for, at man ikke alene skulle se at få det gennemført, regeringen havde foreslået, men at man også skulle tage de tanker op, som ligger i det lovforslag, som er fremsat af det ærede medlem hr. Oluf Pedersen m. fl. Jeg kan da kun sige, at når stillingen er sådan, er det utilfredsstillende at diskutere, som om ikke engang det lovforslag, som regeringen har fremsat, kan gennemføres; så må man diskutere og forhandle problemerne med sigte på, at det, der stiledes efter i grundskyldskommissionen, nemlig at få fuld grundskyld gennemført, nu tages op til alvorlig overvejelse. Der kan nemlig skabes flertal herfor. De betingelser, som vort parti har stillet: at provenuet af en sådan fuld grundskyld skal bruges til nedsættelse af de skatter, der hviler på den brede befolkning, er jo også andre enige i. Det ærede medlem hr. Aage Fogh har gjort opmærksom herpå, det ærede medlem hr. Oluf Pedersen har talt for det, og tager jeg ikke fejl, er det også det, det ærede medlem hr. Holger Eriksen taler

[Alfred Jensen.]

for, når han siger, at gennemførelsen af foranstaltninger af denne art, det være sig fuld grundskyld eller fuld grundværdistigningsskyld, skal bruges til at lette kårene for den mindrebemidlede del af befolkningen. Det vil altså være muligt at gennemføre ikke alene et forslag, som sigter på fuld grundskyld, men også at gennemføre skattelettelser fortrinsvis naturligvis på de indirekte skatters område. Derfor vil jeg hævde, at hvis regeringen og socialdemokratiet kridter støvlerne og står fast i denne sag, vil det være muligt at nå frem til den løsning, adskillige tusinder i dette land har kæmpet og arbejdet for igennem flere år.

(Kort bemærkning).

Oluf Pedersen: Det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup) har nu to gange gjort brug af embedsmandsudtalelsen, idet han har sagt, at her går de særlig sagkyndige imod. Det er ganske urigtigt. De særlig sagkyndige, vurderingskyndige embedsmænd i grundskyldskommissionen, er med i flertalsudtalelsen; det er kun et mindretal af ikke-vurderingskyndige, som siger, at i det store og hele kan de tiltræde forslaget fra kommissionen som grundlag, men de har deres tvivl med hensyn til, om vurderingen kan holde. Man må udtrykke sig korrekt i stedet for at misbruge udtalelsen, som det ærede medlem har gjort.

Viggo Stareke: Da jeg er imellem forslagsstillerne til forslag til lov om jordrente til staten og det radikale venstres ordfører, det ærede medlem hr. Skytte, har draget mit navn ind i diskussionen, vil jeg fremsætte et par bemærkninger. Han henviste til en debat, som havde fundet sted i det engelske tidsskrift „Land and Liberty“.

Hvis nu det ærede medlem hr. Skytte var en begejstret tilhænger af grundskyld, ville man vente, at han fra denne diskussion havde udvalgt de argumenter, der ville støtte hans synspunkter. Hvis det ærede medlem hr. Skytte er en lunken tilhænger af grundskyld eller eventuelt modstander af grundskyld, vil man vente, at han vil udvælge de argumenter, der var vendt imod

det danske grundskyldsforslag. Det ærede medlem hr. Skytte valgte det sidste. Han citerede nogle udtalelser af Mr. A. W. Madsen i London, som er en gammel georgist, en ortodoks georgist, men med en relativt begrænset horisont, idet hans synsfelt særlig er engelske forhold, hvorimod hans kendskab til danske forhold er middelmådigt. Den artikel, han skrev, var fuld af misforståelser. Jeg svarede derfor og sendte et manuskript til Mr. Madsen og bad ham lige se sproget igennem. Han sendte det tilbage til mig med nogle ganske få korrekturbemærkninger; jeg accepterede disse ændringer og sendte så manuskriptet over til Mr. A. W. Madsen igen, hvorefter han uden at spørge mig trykte mit svar efter at have taget en del, og den vigtigste del, af mit svar ud, ganske suverænt. Han gjorde yderligere det, at han satte sit svar på mit indlæg foran, så læserne var præpareret, og så havde han anført 4 engelske georgister, som havde fået lov til at læse mit manuskript over skulderen, inden det var trykt, om at sætte indlæg på bagefter, og da jeg så gerne ville svare på dette igen, blev det nægtet mig.

Forholdet er det, at engelske georgister er ængstelige for at få draget de danske erfaringer frem, fordi forholdene i England er fundamentalt forskellige fra vore. I England har de jo det specielle problem, at det er de meget store godser, de meget store jordrotter, som ejer en overvældende del af Englands jord, og dem ønsker de ikke at give nogen erstatning. Heroverfor har vi de danske forhold, hvor jorden er fordelt på mange selvstændige gårdejere, tusinder af husmænd, og hvor over 90 pct. af landbrugerne har selveje. Endelig ligger låneforholdene forskelligt, idet vore prioriteringsforhold med de langfristede lån til den relativt lave rente modsvares af de engelske relativt kortfristede lån med relativt høj rente. Fordi Henry George i sin tid har udtalt sig imod erstatning, set på baggrund af engelske og amerikanske forhold, er Mr. A. W. Madsen imod at fremdrage de specielle danske problemer. Det har han i og for sig lov til at lade være med udfra det synspunkt, at tidsskriftet skal læses i England, men der er det interessante ved det, at Henry George meget godt forstod de danske problemer.

[Viggo Starcke.]

Jeg vil gerne have lov til at citere, hvad den store danske georgist Jacob E. Lange skrev i sine „Erindringer fra halvfjerdsindstyve år“, der udkom i 1938. Her skildrer han (side 85) et møde, han havde med Henry George i England i 1889:

„Her fik jeg da så indledet en drøftelse om danske forhold, som senere fuldførtes i brevveksling, hvor jeg havde den tilfredsstillende, at George ganske accepterede mit standpunkt: at en eventuel grundskyld, der oversteg de nuværende ejendomsskatter, burde fordeles forholdsmæssigt mellem skødehavere og prioritetshavere“.

Det vil sige, at dør går George ind på en praktisk løsning af overgangsproblemet ud fra den bestående lovgivning.

Det forslag, som grundskyldskommissionens flertal fremsatte, ville for det første give fuld inddragning til samfundet af hele den samfundsskabte jordværdi; for det andet ville det standse jordspekulationen, for det tredje ville det inddrage alle fremtidige samfundsskabte jordværdistigninger, for det fjerde ville det byde både landboudommen og byngdommen let, billig adgang til arbejdsplads i selvstændig virksomhed, for det femte ville det afvikle bygningsskatterne, for det sjette ville det nedsætte andre skatter, og for det syvende ville det for en meget stor del bremse jordejernes fortsatte interesse i kronenedskæringer og devalueringer. Dette er store resultater, og de stemmer ganske med Henry Georges idealer.

Det ærede medlem hr. Skytte tilhører et parti, som har haft fuld grundskyld på sit program lige siden 1905, da partiet blev stiftet. 3 år forinden krævede de danske husmænd ved Køgeresolutionen fuld grundskyld, og husmændene har stået fast på dette krav siden, fastere end det radikale venstre har stået. I løbet af disse 50 år har det radikale venstre gang på gang stået i en nøgleposition, når der skulle dannes regering eller der skulle tages stilling til afgørende, fundamentale økonomiske problemer, men i løbet af disse 50 år har det radikale venstre aldrig nogensinde rejst kravet om nedsættelse af en grundskyldskommission og aldrig rejst kravet om indførelsen af fuld grundskyld. Retsforbundet

stod i en lignende stilling i 1947. Vi krævede omgående nedsættelse af en grundskyldskommission, og vi fik den omgående. Man kunne have fået det for længe, længe siden, hvis det radikale venstre havde villet det.

Nu foreligger resultatet, og nu bliver spørgsmålet, hvad der kan komme ud af grundskyldskommissionens forslag. Jeg forstår det ærede medlem hr. Skytte sådan, at han tildels giver principiel tilslutning til flertalsforslaget i grundskyldskommissionen, og at han tager reservationer overfor andre ting, men han anviser ikke selv nogen positiv løsning, og han tilkendegiver ikke, hvad det er, han vil. Hans stilling til spørgsmålet om afløsning og erstatning er meget uklar. I sin mindretalsudtalelse i kommissionsbetænkningen (side 163) siger det ærede medlem hr. Skytte, hvor han omtaler reformen, at en omlægning af bygningsskylden til grundskyld ikke vil medføre de iøjnefaldende uretfærdigheder, som hæfter ved flertallets forslag om 1 pct.s jordafgift uden erstatning. Betyder det, at det ærede medlem hr. Skytte endogså ønsker at betale en afløsning eller erstatning for den ene procent, eller hvad mener det ærede medlem? Jeg tror, det vil være værdifuldt, hvis man skal nå et konstruktivt resultat, at man får klarhed over det ærede medlems stilling.

(Kort bemærkning).

Aage Fogh: Jeg takker det ærede medlem hr. Alfred Bøgh for hans svar på mine spørgsmål, men jeg savner svar på det første. Når jeg omtalte venstres stilling og det ærede medlem hr. Alfred Bøghs stilling, var det ingenlunde for at stille det ærede medlem i en mindre gunstig situation overfor partiet, tværtimod, det har jeg ikke nogen som helst interesse i; men det var for at få klaret det problem, der ligger her, når man må konstatere, at de ting, som venstre har været med til at gennemføre, går det nu imod. Jeg anser det for ganske givet, at det vigtigste, venstre har været med til at gennemføre i denne politik, er jordrenteprincippet i loven af 1919. Jeg spurgte direkte det ærede medlem hr. Alfred Bøgh: Kan det ærede medlem påvise, at denne besiddelsesform, hvor brugerne ikke ejer jorden, ikke køber jorden, ikke afdrager købesummen for jorden, men til

[Aage Fogh.]

enhver tid forrenter jordværdien til samfundet, bærer mere præg af socialisering end den besiddelsesform, hvor renten svares til kredit- og hypotekforeninger eller sparekasser? Det fik jeg ikke svar på. Hvis det ærede medlem ville være så venlig at give mig de oplysninger, er det muligt, at vi kunne nå videre til klaring af hele det problem, der står i relation til grundskylden.

Tholstrup: Det ærede medlem hr. Thestrup hævdede, at vurderingen ville blive mere vanskelig og tilfældig; men det er jo mere en karakteristik af den nuværende vurdering end af vurderingen, som den vil blive efter det foreliggende regeringsforslag, for efter lovforslaget bliver der en modvægt mod den interesse, der nu er i at holde vurderingen så lav som muligt. Der bliver et ønske om at holde vurderingen så høj, at man ikke risikerer at komme til at betale for stor grundstigningsskyld bagefter. Denne naturlige balance vil give en meget bedre og mere sikker vurdering, end vi kender i øjeblikket.

Fra anden side er det særlig blevet kritiseret, at der ikke længere skal tages hensyn til konjunkturstigningen. Det ærede medlem hr. Harald Nielsen gjorde i den sidste mandagskronik i „Dagens Nyheder“ et par bemærkninger herom — jeg beder om tilfaldelse til et citat:

„Med andre ord, ministeren ønsker også at beskatte den værdistigning målt i kroner, som hidrører fra forringelsen af pengeværdien. Det er temmelig skrap, og man undser sig end ikke for åbenlyst at tilkendegive, at der ikke synes nogen almindelig grund til, at de, der anbringer deres opsparede midler i jord, skal slippe billigere fra inflationen end de, der sætter pengene i sparekassen. Altså et nyt slag mod opsparevilljen. . .“.

Hvis man går i dybden med at undersøge inflationens årsager, vil jordværdistigningen indtage en meget afgørende plads. Det forholder sig nemlig sådan, at balancen mellem produktion og købekraft eksisterer, hvor almindelig købekraft opstår gennem produktion, medens den købekraft, som opstår ved grundværdistigning, ikke er udtryk for en produktion, som man tilbyder

sig andre varer for; det er altså en købekraft, der snarest kan betragtes som falsk købekraft. Denne falske købekraft flyder ind i den almindelige omsætning og forringer pengenes værdi på samme måde, som når man pumper vand i mælk; der bliver flere penge, der bliver mere mælk, men pengene bliver ligesom mælken tyndere og mindre værd.

Hvis vi gennemfører regeringens forslag, som jeg gerne ser gennemført — men jeg ser endnu hellere, at man gennemfører retsforbundets forslag — nøjes man altså med regeringens forslag, som dog er et stykke på vejen, er der en stor mulighed for at standse denne inflation; derfor er det ganske urimeligt at ville undtage den inflationsskabte værdistigning, for den inflationsskabte værdistigning afstedkommes netop af grundværdistigningen, som er hovedkilden til al inflation. Vi kender jo nok den anden kilde; det er de forskellige finansministres overtræk i nationalbanken — derved fremkommer penge, som ikke er tjent ved produktion, men som ganske simpelt trykkes; de er ikke først kommet ind gennem skatter, gennem beløb, som folk har givet afkald på. Men det er forholdsvis ringe beløb i forhold til den grundværdistigning, der optræder som inflationsgivende kilde.

Når man taler om at forsvare ejendomsretten, kunne jeg have lyst til at spørge — i særlig grad det ærede medlem hr. Thestrup — om den ejendomsret, han vil beskytte, kun er ejendomsretten til jord og delvis andre kapitalgoder. Hvad med selvpensionisternes ejendomsret til obligationer, sparekasseindskud og livsforsikringspolicer? Værdien heraf er jo stadig gået ned. Efterhånden som realværdierne stiger i pris, falder pengenes værdi, og de små sparere har netop pengene anbragt i sparekasser, obligationer og livsforsikringspolicer; derfor er det dem, det går ud over, medens den mand, der har fast ejendom, hvadenten det er jord eller bygninger, har fordel af inflationen, for ikke alene bliver hans værdier større i forhold til den samlede mængde, men hans gæld bliver også mindre, han vinder altså på to områder. Derfor er der langt større grund til at forsvare den lille sparers ejendomsret. Den her foreslåede lovgivning vil, selvom den ikke giver andre fordele til at begynde med,

[Tholstrup.]

betyde den allerstørste beskyttelse for selv-pensionisterne, den vil give den allerstørste beskyttelse imod yderligere inflation.

Finansministeren (Kampmann): Siden jeg talte første gang, er der udtalt øget tilslutning til det af mig fremsatte lovforslag, idet bl. a. det ærede medlem hr. Aage Fogh gav fuld tilslutning til forslaget. Det vil jeg gerne takke for, og jeg udtrykker ønsket om, at den stilling, det ærede medlem tog til forslaget, må brede sig indenfor det radikale parti. Det ærede medlem ville dog gerne have indsat en bestemmelse i forslaget om, at provenuet skulle finde anvendelse til nedsættelse enten af den direkte beskatning eller af forbrugsskatterne. Jeg går ud fra, at det ærede medlem tænker på statens andel heraf, idet der jo for kommunernes vedkommende ganske automatisk vil ske det, at når kommunerne får større indtægt gennem grundstigningsskylden, vil den øvrige beskatning falde af sig selv. Med henblik på statens andel kan jeg kun udtale, at får vi større indtægter herigen-nem — og det håber jeg naturligvis at vi efterhånden får — er det noget af en selv-følge, at disse beløb må gå til at lette den skattebyrde, som iøvrigt hviler på befolkningen.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh frem-drog i samme forbindelse et par eksempler angående boligstøttelovens virkninger. Det er jo altid lidt vanskeligt at følge sådanne eksempler, når de bliver fremdraget her fra talerstolen, men såvidt jeg kunne høre, måtte det første eksempel i hvert fald stamme fra tiden, før vi havde taget bygge-støtteloven op til revision, så det ærede medlems udtalelse om, at disse bestemmelser trængte til revision, var lidt forældet; den revision har fundet sted, bl. a. med bistand af det ærede medlems parti, forøvrigt også af det konservative folkeparti.

Jeg kan også takke det ærede medlem hr. Oluf Pedersen, der nu gav udtryk for — hvad der ikke var tid til i går, for-moder jeg — at man fra retsforbundets side subsidiært — sådan må jeg forstå det — meget gerne ville støtte det af regeringen fremsatte lovforslag, og man var helt enig med hensyn til de tillæg til grundbeløbet, som jeg foreslog ophævet. Man ville dog

gerne have 1950 som udgangspunkt i stedet for 1956, og endelig ønskede man, at køberen i højere grad skulle have mulighed for at få ren besked. Det første og det sidste kan vi sikkert enes om, hvorimod det sikkert ikke bliver så let at skaffe flertal for at gå tilbage til 1950.

Det ærede medlem hr. Alfred Bøgh vendte igen tilbage til, at den nuværende lov havde haft visse uheldige virkninger for afsides beliggende jorder ovre i Jylland — eller afsides beliggende, magre jorder, blev der vist sagt. Om virkningerne har været uheldige, kan jeg ikke vide, før vi ser eksemplerne, men hverken jordens bonitet eller afsides beliggenhed kan være afgørende; det afgørende er, om der er ind-truffet en væsentlig værdistigning, og har det været tilfældet, må sådanne jorder også rammes.

Det ærede medlem fremsatte påny den anskuelse, at landbruget vil lide skade under en lovgivning som den her om-handlede. Man har allerede fra anden side gjort opmærksom på, at det ikke er så ganske givet, og jeg synes, der er grund til endnu en gang at understrege dette. Det ærede medlem siger, at landbruget vil komme af med mere i skat. Det afgørende er i og for sig ikke, om landbruget vil komme af med mere i skat af fast ejendom; det afgørende er, om summen af skatter og prioritetsrenter bliver større eller mindre, og jeg tror, at der efter indførelse af denne lovgivning nærmest vil være udsigt til, at denne sum bliver mindre end nu. Det må være til gavn for landbruget på længere sigt — og særlig til gavn for dem, der skal ny-starte indenfor landbruget.

Det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup) mente, at forslaget om kapital-vindingsafgift, som jeg havde citeret, måtte have sin rod i det konservative folkepartis program fra 1915, hvori man udtalte, at man gerne ville ramme spekulationsgevin-ster. Jeg kan kun takke for denne oplysning. Jeg har ikke noget imod for fremtiden under diskussion om kapitalvindingsafgift i for-bindelse med skattereformløslagene at gøre opmærksom på, at tankegangen bunder i et konservativt programpunkt fra 1915, navn-lig ikke hvis det også skal tages som udtryk for, at man fra konservativ side vil være med til at gennemføre en kapitalvindings-

[Finansministeren.]

afgift. Men man har måske skiftet anskuelse siden 1915? Man er jo ikke lige konservativ på alle punkter; det har vi nylig set i diskussionen om den tvungne voldgift.

Dernæst spurgte det ærede medlem, om det nu var pengene værd — det er sådan et snedigt spørgsmål — om der ikke blev for meget administration. Man er klar over, at når den slags argumenter føres i marken, mangler nogle af de hårdestlående, saglige argumenter. Det ærede medlem ved jo, at grundstigningsskylden i øjeblikket giver omkring 16 mill. kr., så der er vel meget god dækning for administrationsudgifterne trods alt. Det ærede medlem ved også, at dette beløb vil stige efter en ny vurdering, selvom lovgivningen ikke laves om. Hvor meget det vil stige, kan jeg ikke vide, men jeg vil tro, det vil komme op på mellem 20 og 30 mill. kr., og der er vel ikke tvivl om, at hvis loven bliver lavet om som her foreslået, vil der i hvert fald efter næste vurdering — jeg tænker ikke på den, der skal foretages i år, men den, der skal finde sted i 1960 — komme ganske betydelige beløb ind, så jeg tror nok, at der er dækning for administrationsudgifterne, og at der endog kan blive et beløb til den nedsættelse af de direkte skatter og forbrugsafgifterne, som man fra så mange sider har ønsket, og som jeg også tror de konservative ønskede.

Jeg synes, at det ærede medlem hr. Skytte i sine udtalelser i dag måske var lidt venligere indstillet overfor lovforslaget end i går. Det kan jo være, at det ærede medlem efterhånden ligefrem kan komme helt hen i nærheden af det ærede medlem hr. Aage Fogh, sådan at de to repræsentanter for det radikale parti kan tage hinanden i hånden. Hvem der så iøvrigt skal tages i hånden, ved jeg ikke. Det ærede medlem ville ikke have skyld for at bremse mit forslag meget; det ærede medlem sagde, at det radikale venstre ville bremse mine bestræbelser lidt. Det er jeg glad for, særlig hvis det bliver meget lidt! Jeg har forstået det derhen, at man har givet tilslutning til, at vi skal tage 4 pct. i stedet for 3 pct., og jeg har også forstået, at vi vist godt kan få ophævet fejlvurderingstillægget. Så er der altså kun konjunkturtillægget tilbage, og jeg synes, det ville være meget beklage-

ligt at skulle have det fremover; det er derfor, vi har foreslået, at det skulle ophæves. Når jeg har givet udtryk for, at vi kan tale om det, er det naturligvis, fordi jeg håber i denne samtale at kunne overbevise det ærede medlem og eventuelt andre medlemmer af det radikale parti om, at vi ikke bør have et sådant konjunkturtillæg i fremtiden.

(Kort bemærkning).

Holger Eriksen: Det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup) pegede på, at der ikke var nogen grund til at tale så meget om ejerskifte, eftersom det jo er sådan, at der kun er få, der sælger. Nu viser det sig imidlertid, at der i de 6 år, der er gået siden sidste vurdering, er sket ejerskifte for 25 pct.s vedkommende; det er altså ikke så forfærdelig få, der sælger. Men jeg synes, det er interessant, at det ærede medlem erklærer, at han for sit vedkommende vil være med til at tage en meget væsentlig del af grundværdistigningen, når den konstateres ved salg. Det er i og for sig en anerkendelse af det princip, der er nedfældet i regeringens lovforslag. Spørgsmålet er bare, hvorvidt den, der i øjeblikket har brugsretten til jorden, skal have lov til at have fordel, indtil ejerskifte finder sted. Det gør en forskel, det indrømmer jeg, men det er ikke en væsensforskel.

Iøvrigt erklærede det ærede medlem, at jeg havde sagt noget i retning af, at det var ikke sikkert, lejerne ville komme til at bo billigere. Det er rigtigt, at jeg har sagt, at loven ikke i sig selv giver nogen garanti for, at lejen vil falde. Loven giver ikke nogen garanti for, at jordprisen vil blive lavere. Men skulle det ikke ske, at lejerne kommer til at bo billigere end før, skulle det ikke ske, at jordprisen bliver lavere, vil der ske det, at staten får en betydelig afgift, og derigennem får alle fordel af det.

Til det ærede medlem hr. Thestrup skal jeg sige, at det eksempel, jeg nævnte, ikke havde generel karakter. Jeg har aldrig nogensinde gjort mig til talsmand for, at man skulle tage jorden fra dem, der i øjeblikket besidder den. Det, jeg gik imod, var, at man under de nuværende civiliserede former brugte den form for rov, som er beskrevet i bogen „Pingvinernes Ø“.

[Holger Eriksen.]

Til det ærede medlem hr. Skytte kun dette, at jeg begriber ikke, hvorledes et medlem af den tidligere grundskyldskommission kan erklære, at 4 pct. grundskyld svarer til, hvad vi i forvejen har mange steder. Det ærede medlem ved jo udmærket godt

Formanden: Tiden for en kort bemærkning er udløbet.

Holger Eriksen: Det ærede medlem ved jo godt, at disse 4 pct. er beregnet på grundlag af en vurdering, hvor der er taget hensyn til den afgift, der i forvejen påhviler ejendommen.

(Kort bemærkning).

Jørgen Jørgensen (Ullerup): Jeg vil gerne sige til den højtærede finansminister, at man skal ikke drage for usandsynlige slutninger med hensyn til spørgsmålet om kapitalvindingsafgiftsforslaget. Det, vi har talt om, og det, vi taler om, er de samfundsskabte værdier. Der er ingen — heller ikke indenfor det konservative folkeparti — der vil finde det rimeligt, at man, hvis man bor ved en S-bane eller der laves et eller andet stort, offentligt anlæg, som man har fordel af, ikke skulle betale en betydelig afgift af de grundværdistigninger, der finder sted som følge af, at samfundet laver disse anlæg. Men det har intet med den højtærede finansministers forslag om kapitalvindingsafgift i almindelighed at gøre.

Det ærede medlem hr. Holger Eriksen talte om, at der siden sidste vurdering var sket ejerskifte for 25 pct. af ejendommenes vedkommende. Ja, det kan godt være, når man tager alle villaerne, hele balladen, med. Jeg talte om landbrugs-ejendomme; der ligger det anderledes.

Jeg vil meget nødig beskyldes for at citere forkert — det var det ærede medlem hr. Oluf Pedersen, der absolut ville slås med mig; jeg vil af mange grunde meget

nødig kæmpe med ham — og må jeg derfor citere den mindretalsudtalelse, der foreligger fra de fire embedsmænd. Jeg sagde, at de herrer havde ikke ønsket at tage stilling til, hvorvidt fuld grundskyld skal gennemføres eller ikke, idet jeg gik ud fra, at det måtte de opfatte som et politisk spørgsmål. Og så sagde jeg — og det står der udtrykkelig (grundskyldskommissionens betænkning s. 164):

„Mindretallet må dog stille sig tvivlende overfor spørgsmålet om, hvorvidt der kan tilvejebringes et system, der muliggør betryggende ansættelser af grundværdierne, efter at disse gennem pålæg af fuld grundskyld er blevet indtaget.“

Og heri ligger også begrundelsen for min tvivl om, at man kan finde et retfærdigt grundlag, når man gennemfører fuld grundstigningsskyld og derigennem inddrager de fremtidige grundværdier. Det må dog gælde i al almindelighed.

(Kort bemærkning).

Oluf Pedersen: Det ærede medlems fejl var, at han fremstillede dette mindretal som særlig sagkyndigt. Det var tværtimod sådan, at de, der var særlig sagkyndige, var med i flertallet, medens det var disse fire embedsmænd, som ikke var særlig sagkyndige, der ikke ville stå som garanter.

Når jeg har bedt om ordet for en kort bemærkning, er det iøvrigt blot for at sige til det ærede medlem hr. Thestrup, at dette spørgsmål om grundlovsstridighed, som det ærede medlem nu tog op igen, er der jo ingen baggrund for. Vi ved, at der var et medlem i kommissionen, hr. Egon Larsen, som gik til alle de jurister, han kunne finde; men det lykkedes ham ikke at finde en eneste juridisk kapacitet, som ville gå ind for, at dette var grundlovsstridigt. Derefter skete der det, at så gjorde han sig selv som cand. jur. til juridisk kapacitet og sagde, at det var grundlovsstridigt. Men iøvrigt var der ikke nogen juridisk kapacitet, der ville gå ind for den tanke.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Holger Eriksen: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om foranstaltninger vedrørende blinde og stærkt svagsynede.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1245, fremsættelsen i tidenden sp. 2300).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lysholt Hansen: I december 1937 afgav vanføreudvalget sin 4. betænkning, der drejede sig om bedring af den håndværksmæssige uddannelse af blinde, og dette udvalg stillede forskellige forslag, bl. a. om at sinkebørn, der var blinde, skulle anbringes i kontrolleret familiepleje, at der skulle oprettes en særlig håndværksskole med erhvervsmæssigt drevne værksteder, at der skulle oprettes et forsøgsværksted for blinde, og endelig at der skulle ansættes en teknisk konsulent ved blindeinstituttet. Selvom disse forslag ikke har kunnet give en blot nogenlunde effektiv løsning af de blindes erhvervsmæssige problemer, er det givet, at forslagene i sig selv har vakt forhåbninger og forventninger hos de blinde.

Til trods for at der nu er gået 20 år, er dog kun forslaget om ansættelse af en teknisk konsulent blevet gennemført. Mit parti er derfor glad for, at socialministeren nu har lagt forslaget til lov om foranstaltninger vedrørende blinde og stærkt svagsynede på folketingets bord og har gjort det så kort efter, at den kommission, der har gennemarbejdet hele problemet omkring de blinde, har afgivet sin betænkning.

Det er jo sådan, at i en tid, hvor der på folketingets dagsorden står de store år-

ganges problem, folkepensionen, skatte-reformen og andre store sager er en ny blindelov kun en lille ting, men derfor ikke noget, der er betydningsløst. Socialministerens forslag er en rammelov, som pålægger ministeren at drage omsorg for, at blinde får tilstrækkelig undervisning, erhvervsmæssig oplæring og støtte i deres bestræbelser for at løse deres beskæftigelsesmæssige, kulturelle og økonomiske problemer.

Det forslag, der er fremsat, appellerer imidlertid ikke så meget til pengekassen som til hjertelaget, idet der kun er tale om, at statens forpligtelser i forhold til bestående lovgivning udvides på følgende områder: ansættelse af blindekonsulenter, udvidet bistand ved erhvervsvalg og i erhvervs-spørgsmål, statstilskud til erhvervsdrivende blindes indkøb af materialer og til afsætning af deres produkter, større statsstøtte til de såkaldte beskyttede værksteder og endelig nye regler for indberetning af blinde og svagsynede. Da det, der søges gennemført, er en rammelov, hvor statens årlige ydelse fastsættes på bevillingslove, håber jeg, lovforslaget må få en let gang gennem tinget.

Den betænkning, der ligger til grund for ministerens forslag, taler i usædvanlig grad til mennesket eller rettere sagt til medmennesket. Vi læser i denne betænkning, at mellem 5 000 og 6 000 mennesker er helt blinde eller stærkt svagsynede. Det er lige så mange mennesker, som vi finder i byer som Maribo, Frederiksværk eller Ringkøbing. Omkring halvdelen af disse blinde formoder man er over 60 år, og det er jo en oplysning, der ligesom bringer problemet nærmere ind på livet af os alle. Man ved imidlertid ikke bestemt, hvor mange blinde der findes i vort land, der jo ellers i andre henseender er meget vel registreret. Det er nemlig ikke enhver blind, som myndighederne bliver gjort opmærksom på.

De blindekonsulenter, som har været i arbejde takket været midler, der har været stillet til rådighed af socialministeriet og Dansk Blindesamfund i forening, har truffet mennesker, der har været blinde i mere end 30 år, uden at skolen, præsten, socialkontoret eller lægen har underrettet blindefor-sorgen om dem. Jeg synes derfor, det er helt naturligt, at ministeren foreslår indberetningspligten skærpet. Det sker jo ikke for at tage børnene fra deres forældre,